

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

Кафедра криміналістики, детективної
та оперативно-розшукової діяльності

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Одеса
Фенікс
2024

УДК 355.5411.1/4(073)
В 616

*Рекомендовано навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 7 від 4 червня 2024 р.)*

Автори:

Чумак Сергій Проконійович (ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-0486-1890>) – кандидат юридичних наук, доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Холод Олег Володимирович (ORCID ID <https://orcid.org/0009-0000-1190-0387>) – викладач кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, завідувач Центру стрілецької підготовки Національного університету «Одеська юридична академія»

Гресь Юлія Олегівна (ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-8670-9779>) – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Вашук Олеся Петрівна (ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3161-2870>) – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Чіпко Наталія Василівна (ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4008-817X>) – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Чернов Олександр Віталійович (ORCID ID <https://orcid.org/0009-0002-6038-9479>) – асистент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»;

Паламарчук Олексій Олександрович (ORCID ID <https://orcid.org/0000-0003-3354-3215>) – аспірант кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності Національного університету «Одеська юридична академія».

Рецензенти:

Торбас Олександр Олександрович – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри кримінального процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лісниченко Дмитро Вікторович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики Одеського державного університету внутрішніх справ.

В 616 Вогнева підготовка : навч.-метод. посіб. для підготовки здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. осв. в галузі знань 08 «Право» за спец. 081 «Право» [Електронне видання] / С. П. Чумак, О. В. Холод, Ю. О. Гресь [та ін.]; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». – Одеса : Фе-нікс, 2024. – 104 с. – Режим доступу: <https://>
ISBN 978-617-8430-04-7

Навчально-методичний посібник містить завдання до практичних занять і самостійних робіт, теоретичні відомості з детальним описом матеріалу та контрольні запитання.

Призначений для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» з метою закріплення лекційного матеріалу і підготовки до практичних і самостійних занять з дисципліни «Вогнева підготовка».

УДК: 343.8

© С. П. Чумак, О. В. Холод, Ю. О. Гресь,
О. П. Вашук, Н. В. Чіпко, О. В. Чернов,
О. О. Паламарчук, 2024

ISBN 978-617-8430-04-7

ЗМІСТ

Вступ.	5
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.	8
ПРОГРАМА ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ.	9
Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ.	9
Тема 2. ЗАСОБИ БЕЗПЕКИ ПРИ КОРИСТУВАННІ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ.	15
Тема 3. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА.	22
Тема 4. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПІСТОЛЕТА (ПМ) ДО СТРІЛЬБИ	30
Тема 5. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ АВТОМАТА КАЛАШНІКОВА.	36
Тема 6. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ ПІСТОЛЕТА «ФОРТ-17».	56
Тема 7. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ СНАЙПЕРСЬКОЇ ГВИНТІВКИ ДРАГУНОВА (СГД).	65
ПРОГРАМА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.	76
Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ.	76
Навчальні питання до практичного заняття № 1.	76
Самостійна робота.	76
Рекомендована література.	77
Тема 2. ЗАСОБИ БЕЗПЕКИ ПРИ КОРИСТУВАННІ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ.	79
Навчальні питання до практичного заняття № 2.	79
Самостійна робота.	80
Рекомендована література.	80
Тема 3. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА.	81
Навчальні питання до практичного заняття № 3.	81
Самостійна робота.	82
Рекомендована література.	82

Тема 4. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПІСТОЛЕТА (ПМ)	
ДО СТРІЛЬБИ	84
Навчальні питання до практичного заняття № 4.	85
Навчальні питання до практичного заняття № 5.	85
Самостійна робота	85
Рекомендована література.	85
Тема 5. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ АВТОМАТА	
КАЛАШНІКОВА.	87
Навчальні питання до практичного заняття № 6.	87
Самостійна робота	88
Рекомендована література.	88
Тема 6. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ ПІСТОЛЕТА	
«ФОРТ-17».	90
Навчальні питання до практичного заняття № 7.	90
Самостійна робота	91
Рекомендована література.	91
Тема 7. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ СНАЙПЕРСЬКОЇ	
ГВИНТІВКИ ДРАГУНОВА (СГД).	93
Навчальні питання до практичного заняття № 8.	93
Самостійна робота	94
Рекомендована література.	94
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	96
РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ	98

ВСТУП

У сучасному світі вогнепальна зброя залишається невід'ємною частиною арсеналу правоохоронних органів, військових підрозділів та охоронних структур, а також може використовуватися цивільним населення у цілях особистого захисту. Тому високий рівень володіння зброєю є запорукою успішного здійснення захисту життя та здоров'я цивільних осіб та виконання службових завдань співробітниками правоохоронних органів, забезпечення власної безпеки правоохоронців та безпеки оточуючих.

Навчально-методичний посібник «Вогнева підготовка» призначений для надання всебічної інформації та практичних рекомендацій щодо правильного та безпечного використання вогнепальної зброї.

Навчальна дисципліна «Вогнева підготовка» вивчається здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право» у Національному університеті «Одеська юридична академія».

Метою викладання навчальної дисципліни «Вогнева підготовка» є формування у здобувачів освіти розуміння конструктивних особливостей вогнепальної зброї, основ безпечного та ефективного використання вогнепальної зброї та вироблення практичних навичок кульової стрільби.

Теоретичні та практичні знання, здобуті під час засвоєння даної навчальної дисципліни, можуть використовувати слідчі, детективи, дізнавачі, прокурори, працівники оперативних підрозділів, співробітники охоронних служб та інші службові особи у своїй практичній діяльності та цивільні особи для забезпечення особистої безпеки.

Оволодіння курсом «Вогнева підготовка» передбачає читання лекцій, проведення практичних занять, виконання самостійної роботи та складання заліку. Особлива увага приділяється набуттю здобувачами освіти знань та стійких навичок щодо підготовки зброї до стрільби, вмілому і грамотному її застосуванню, формуванню відповідних морально-психологічних якостей при безумовному додержанні вимог щодо зміцнення дисципліни і законності.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми після вивчення дисципліни «Вогнева підготовка» здобувачі вищої освіти повинні:

- знати правові підстави використання вогнепальної зброї;
- розуміти основні принципи та значення вогневої підготовки;
- знати та виконувати основні правила та засоби безпеки при користуванні вогнепальною зброєю;
- володіти навичками поведінки зі зброєю у різних ситуаціях;
- вміти розпізнавати та запобігати потенційно небезпечним ситуаціям, пов'язаним з використанням вогнепальної зброї;
- знати призначення, конструкцію, принципи роботи та тактико-технічні характеристики різних видів вогнепальної зброї (відповідно до програми курсу);
- вміти розбирати та збирати різні види вогнепальної зброї (відповідно до програми курсу);
- оволодіти навичками кульової стрільби із різних видів вогнепальної зброї (відповідно до програми курсу).

Оцінювання результатів засвоєння теоретичних знань та набуття практичних навичок з курсу «Вогнева підготовка» здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Одеська юридична академія».

При підготовці навчально-методичного посібника використано матеріали з Керівництва зі стрілецької справи 5,45-мм автомати Калашнікова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74Н) та 5,45-мм ручні кулемети Калашнікова РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н). 2019. 138 с. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2022/04/ВКДП-7.0001.01-Керівництво-зі-стрілецької-справи-545-мм-АК-74.pdf>; Настанов зі стрілецької справи 7,62-мм снайперська гвинтівка Драгунова (СГД)/ Г. І. Дячук, А. І. Цуріков, Д. О. Лободін, Т. А. Рода, М. І. Турик. Київ, 2006. 94 с. URL: <https://tek.pl.ua/wp-content/uploads/2021/02/Nastanova-SVD.pdf>; Настанови зі стрілецької справи 9-мм пістолет Макарова (ПМ). Київ, 2004. 62 с.; Настанов зі стрілецької справи. Книга І: 5,45-мм автомати Калашнікова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74 Н) та ручні кулемети Калашнікова (РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н), ручний протитанковий кулемет гранатомет (РПГ-7, РПГ-7Д), гранатомет АГС-17 «ПОЛУМ'Я», 9-мм пістолет Макарова (ПМ). Київ: Вид. «Центручбової літератури», 2022. 304 с., що розроблені для підготовки особового складу Зброй-

них Сил України Міністерством оборони України. Усі авторські права на положення щодо послідовності розбирання та збирання певних видів вогнепальної зброї, що були використані у навчально-методичному посібнику у зв'язку із безальтернативністю зазначених дій, зберігаються за Міністерством оборони України.

Тематика навчальної дисципліни та матеріально-технічне забезпечення кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності та Національного університету «Одеська юридична академія» в цілому передбачає можливість проведення практичних занять у Стрілецькому тирі, (вул. Академічна, 2/1).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми	Аудиторна робота		Самостійна робота
		Лекції	Практичні	
Тема 1.	Загальні положення вогневої підготовки	2	2	9
Тема 2.	Засоби безпеки при користуванні вогнепальною зброєю	2	2	9
Тема 3.	Призначення та основні дані пістолета Макарова.	2	2	9
Тема 4.	Особливості підготовки пістолета до стрільби.	2	4	9
Тема 5.	Призначення та основні дані автомата Калашникова.	2	2	8
Тема 6.	Призначення та основні дані 9 мм пістолета «ФОРТ-17».	2	2	8
Тема 7.	Призначення та основні дані снайперської гвинтівки Драгунова.	2	2	8
ВСЬОГО:		14	16	60

ПРОГРАМА ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

Вогневої підготовки: цілі і завдання. Правові підстави використання вогнепальної зброї. Поняття вогнепальної зброї. Види стрілецької вогнепальної зброї. Загальні складові устрою вогнепальної зброї. Основи внутрішньої і зовнішньої балістики.

Вогнева підготовка – один з основних предметів бойової підготовки, ціль якого – навчити особовий склад підтримці стрілецької зброї у постійній бойовій готовності й умілому використанню її для ефективного ураження супротивника в різних умовах бойової обстановки.

Головне завдання вогневої підготовки – виробленість навичок і вдосконалювання вмінь (в ефективному застосуванні штатної зброї, влучній стрілянині, розв'язанні вогневих завдань).

Основними завданнями вогневої підготовки є: навчання особового складу вмілому застосуванню штатної зброї й максимальному використанню його бойових можливостей для розв'язання вогневих завдань із найменшою витратою часу й боєприпасів у різних умовах сучасного бою, прищеплювання тим, яких навчають, впевненості у своїй зброї, виховання активності й самостійності в розв'язанні вогневих завдань;

Для успішного розв'язанні вогневих завдань на правових підставах і повної реалізації можливостей сучасної зброї. Знати бойові можливості й матеріальну частину озброєння й боєприпасів, правила експлуатації, основи й правила стрільби; (уміти готувати озброєння й боєприпаси до стрільби і утримувати їх у постійній бойовій готовності, швидко усувати затримки, що виникають при стрільбі, вести розвідку цілей спостереженням, визначати відстань до них, правильно давати вказівки й попереджати супротивника у відкритті вогню, вести влучний вогонь усіма способами як самостійно, так і в складі підрозділів і вражати різні цілі, як правило, першими пострілами (чергами) на всіх відстанях стрільби штатної зброї; (мати

міцні, доведені до автоматизму, навички в діях при озброєнні (зі зброєю) і в застосуванні правил стрільби при веденні вогню зі штатної зброї всіма способами (з місця, коротких зупинок і з ходу) по нерухливим, що з'являються, що рухаються.

Законом України «Про Національну поліцію» визначено правові підстави застосування вогнепальної зброї, зокрема: стаття 42 передбачає застосування вогнепальної зброї як один із засобів примусу. Статтею 43 цього Закону регламентується порядок застосування поліцейського заходу примусу: «Поліцейський зобов'язаний заздалегідь попередити особу про застосування вогнепальної зброї і надати їй достатньо часу для виконання законної вимоги поліцейського, крім випадку, коли зволікання може спричинити посягання на життя і здоров'я особи або поліцейського або інші тяжкі наслідки, або в ситуації, що склалася, таке попередження є невиправданим або неможливим.

Порядок і ситуації, в яких дозволяється застосовувати вогнепальну зброю, закріплено у статті 46 Закону про Національну поліцію. Вказані правові підстави є обов'язковими і для кожної особи яка має у володінні і користуванні будь-яку вогнепальну зброю, в тому числі газову та травматичну.

Обіг вогнепальної зброї регулюється рядом нормативно-правових актів, зокрема Постановою Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576 «Про затвердження Положення про дозвільну систему», Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622 «Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боеприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів», Наказом Міністра оборони України від 29 червня 2005 року № 359 «Про затвердження Інструкції про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї та боеприпасів у Збройних Силах України» та деякими іншими.

Вогнепальна зброя – це зброя, яка використовує порох чи інші вибухові речовини для метання снаряду, наприклад кулі або грана-

ти. Вогнепальна зброя в законодавстві України визначається як пристрій або механізм, призначений для ураження живої або іншої цілі шляхом метання снаряду (кулі, дробу, гранати) за рахунок дії енергії порохових або інших вибухових зарядів.

Вогнепальна зброя функціонує за принципом використання вибухових речовин, зокрема пороху, для створення високого тиску газів, які штовхають снаряд через ствол зі значною швидкістю, уражаючи ціль на відстані.

Законодавство України встановлює жорсткі вимоги та процедури щодо придбання, зберігання, носіння, використання та утилізації вогнепальної зброї з метою забезпечення громадської безпеки. Відповідні нормативно-правові акти регулюють всі аспекти, пов'язані з вогнепальною зброєю, включаючи необхідність отримання відповідних дозволів, проходження навчань та дотримання правил безпеки.

Стрілецька вогнепальна зброя призначена для ураження живої сили супротивника на невеликої відстані.

Усю вогнепальну зброю можна класифікувати за призначенням, способом виготовлення, довжиною ствола, кількістю стволів, конструкцією каналу ствола, конструкцією ударно-спускового механізму, кількістю зарядів.

За призначенням вогнепальна зброя ділиться на:

- бойову (кулемети, карабіни, автомати, пістолети-кулемети, карабіни, гвинтівки, пістолети, револьвери)
- цивільну;

1) спортивну – тренувальну (рушниця ТОЗ-8М, ТОЗ-12, пістолет Марголіна) і цільову (рушниця МЦ 12-3, «Стріла», пістолети ІЖ-1, ТОЗ-35 тощо).

2) мисливську (ТОЗ-11, ТОЗ-16, ТОЗ-17, «Олень», «Білка», ІЖ-56-3) і спортивно-мисливську (ІЖ-49, ІЖ-54, ТОЗ-25).

3) сигнальну (сигнальний пістолет – ракетниця, стартовий пістолет – патрони холості)

4) колекційну (різноманітні види зброї, що має художню, історичну, етнографічну, антикварну та наукову цінність)

- кримінальну (саморобна зброя та перероблена з вогнепальної зброї, стартових, будівельно-монтажних і газових пістолетів, пневматичної зброї)

За способом виготовлення;

- заводська
- кустарна
- саморобна
- атипована (В. В. Арешонков, П. Д. Біленчук, А. В. Кофанов, І. В. Пиріг, О. Ф. Сулява та інші).

За конструкцією ударно-спускового механізму (способом дії);

- неавтоматична (рушниці, гвинтівки) ;
- напіваавтоматична (карабіни, пістолети) ;
- автоматична (автомати, кулемети).

За довжиною ствола;

- коротко-ствольна (пістолети, револьвери, нагани) ;
- середньо-ствольна (автомати, автомати-кулемети) ;
- довгоствольна (гвинтівки).

За конструкцією каналу ствола;

- гладко ствольна (окремі види мисливської зброї);
- нарізна (в основному 4 нарізи, пістолет – ФОРТ-17, 6 нарізів які ідуть зліва направо)

Конструктивні елементи вогнепальної зброї включають кілька основних частин, які забезпечують її функціонування:

1. Ствол – це основна частина зброї, через яку проходить куля при пострілі. Стволи бувають нарізні та гладкі. Нарізи на внутрішній поверхні ствола надають кулі обертальний рух для стабілізації польоту.

2. Затвор – механізм, що забезпечує заряджання, замикання патронника перед пострілом, і викид відпрацьованої гільзи. Затвор може бути різних типів (повздовжньо-ковзний, обертальний, тощо).

3. Магазин – пристрій для зберігання і подачі патронів до затвору. Магазины можуть бути коробчасті, барабанні, або трубчасті.

4. Ударно-спусковий механізм – система, що включає спусковий гачок, ударник, пружини та інші елементи, які забезпечують постріл при натисканні на спусковий гачок.

5. Ложа (приклад) – це частина зброї, що служить для зручності тримання і прицілювання. Ложа включає приклад, пістолетну рукоятку, і цівку.

6. Прицільні пристосування – прилади для прицілювання, які можуть бути механічними (мушка і цілик) або оптичними (приціли з збільшенням).

7. Захисний кожух – це оболонка, яка покриває ствол і інші частини зброї, захищаючи їх від пошкоджень і забруднень, а також покращує ергономіку зброї.

8. Газовідвідний механізм, який використовується в автоматичній і напівавтоматичній зброї для використання енергії порохових газів для перезарядки. Він включає газовий поршень, циліндр, та трубку.

Кожен із цих елементів може мати різні конструктивні варіанти в залежності від типу і призначення зброї.

Внутрішня балістика – вчення про процеси, які відбуваються в каналі ствола під час пострілу.

Після удару бойка по капсулю запалюється порох у патроні та утворюється газ, який швидко накопичується і тисне на кулю, надаючи їй прискорення. Куля починаючи рух входить в нарізи каналу ствола і починає крутитися і під тиском порохових газів вилітає із ствола назовні.

Внутрішня балістика як розділ балістики вивчає процеси, які відбуваються всередині ствола вогнепальної зброї або іншого пускового пристосування від моменту запалювання порохового заряду до виходу снаряду з ствола. Внутрішня балістика охоплює аналіз взаємодії між снарядом, стволом, пороховим зарядом і газами, що утворюються під час горіння пороху.

Ключовими аспектами, які досліджує внутрішня балістика, є:

1. Запалювання порохового заряду. Процес починається з удару по капсулю або іншого засобу запалювання, який ініціює горіння пороху. Цей процес має бути швидким і надійним, щоб забезпечити стабільне згоряння заряду.

2. Горіння пороху. Пороховий заряд перетворюється в гарячі гази, які розширюються і створюють високий тиск всередині ствола. Швидкість горіння пороху визначається його складом, формою і умовами згоряння.

3. Розширення газів. Під дією високого тиску газів снаряд починає рухатись уздовж ствола. Прискорення снаряду залежить від тиску газів, маси снаряду і внутрішнього опору ствола.

4. Динаміка руху снаряду. Прискорення снаряду поступово зростає до виходу з ствола. Важливою характеристикою є початкова швидкість снаряду (мюзльна швидкість), яка впливає на дальність і точність стрільби.

5. Тиск у стволі. Максимальний тиск досягається на початку руху снаряду і поступово зменшується до моменту виходу снаряду з ствола. Занадто високий тиск може пошкодити ствол або інші частини зброї, тоді як занадто низький – знижує ефективність пострілу.

6. Тертя і зношування ствола. Під час руху снаряду відбувається тертя між снарядом і стінками ствола, що призводить до його зношування. Це тертя також впливає на швидкість і стабільність снаряду.

7. Вихід снаряду зі ствола. Коли снаряд залишає ствол, внутрішня балістика переходить у зовнішню балістику. Момент виходу снаряду з ствола є критичним для формування початкових умов польоту.

Внутрішня балістика має велике значення для проектування та оптимізації вогнепальної зброї і боєприпасів. Вона дозволяє розробляти порохові заряди, що забезпечують максимальну ефективність, підвищувати точність і надійність зброї, а також продовжувати термін її служби шляхом зменшення зношування ствола.

Зовнішня балістика – вчення про процеси і дії, які необхідні для ураження цілі. Складовими зовнішньої балістики є – кут прицілювання та траєкторія польоту кулі. Для ефективної стрільби і ураження цілі, необхідно враховувати зовнішні умови, які впливають на рух кулі (опаді, вітер, тощо.)

Зовнішня балістика як розділ балістики вивчає рух снаряду (кулі, снаряда, ракети) в польоті після того, як він залишає ствол вогнепальної зброї або інше пускове пристосування, і до моменту ураження цілі або падіння на землю. Зовнішня балістика охоплює аналіз траєкторії снаряду під впливом різних зовнішніх факторів.

Зовнішня балістика спрямована на вивчення наступних факторів:

1. Траєкторія польоту. Шлях, який описує снаряд в просторі. Траєкторія зазвичай має вигляд параболи через вплив гравітації. Вона залежить від початкової швидкості, кута стрільби, аеродинамічних властивостей снаряду та умов середовища.

2. Вплив гравітації. Гравітація постійно впливає на снаряд, змушуючи його знижуватися під час польоту. Це визначає параболічну форму траєкторії.

3. Аеродинамічні сили. Включають опір повітря і підйомну силу. Опір повітря діє в напрямку, протилежному руху снаряду, сповільнюючи його. Підйомна сила, у випадку деяких снарядів, може впливати на стабільність і траєкторію польоту.

4. Початкова швидкість. Швидкість, з якою снаряд залишає ствол. Вона залежить від калібру зброї, маси снаряду та порохового заряду.

5. Кут стрільби. Кут між напрямком ствола і горизонтальною площиною в момент пострілу. Оптимальний кут для досягнення максимальної дальності в ідеальних умовах (без врахування опору повітря) становить 45 градусів.

6. Вплив атмосферних умов. Вітер, температура, вологість і тиск повітря можуть значно впливати на траєкторію снаряду. Наприклад, вітер може відхиляти снаряд від запланованого шляху.

7. Стабілізація снаряду. Для забезпечення точності та стабільності польоту, снаряди можуть мати різні конструктивні особливості, як-от нарізи на внутрішній поверхні ствола (для стабілізації обертанням) або стабілізатори (для ракет).

Врахування закономірностей зовнішньої балістики є важливим при розробці та використанні вогнепальної зброї та артилерійських систем, оскільки вона дозволяє прогнозувати точність ураження цілі на різних відстанях і в різних умовах. Ці знання використовують для покращення конструкції снарядів, розробки прицільних пристроїв та підвищення ефективності стрільби.

Тема 2. ЗАСОБИ БЕЗПЕКИ ПРИ КОРИСТУВАННІ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ

Порядок дій та заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової служби. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час несення служби. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб. Правила поводження осіб на місцевості (в тирі) при проведенні навчальних стрільб. Що забороняється під час виконання вправ зі стрільби.

Отримуючи зброю та боєприпаси особи, здійснюють їх огляд та зобов'язані:

- спрямувати ствол зброї в напрямку кулеуловлювача, при цьому вказівний палець повинен знаходитися на спусковій скобі;

- перевірити відсутність магазину, наявність патрона в патроннику
- зняти зброю із запобіжника,
- відвести затвор (затворну раму з газовим поршнем) у заднє положення, поставити його на затворну затримку, утримувати затворну раму з газовим поршнем у задньому положенні та оглянути патронник;
- переконавшись у відсутності патрона у патроннику повернути затвор у переднє положення (відпустити затворну раму з газовим поршнем);
- здійснити спуск курка з бойового взводу в напрямку кулеуловлювача;
- ввімкнути запобіжник;
- перевірити кількість та стан отриманих патронів та самостійно спорядити ними магазини;
- помістити запасний магазин (магазини) до кишені кобури (спеціального спорядження, підсумку для магазинів, розвантажувального жилета);
- приєднати пістолет до пістолетного ремінця та помістити до кобури (спеціального спорядження), після чого, не виймаючи його, вставити основний магазин в основу рукоятки.

При огляді зброї особи, зобов'язані перевірити:

- відповідність номерів на затворі, запобіжнику та магазинах номеру на рамці пістолета;
- відсутність на металевих частинах зброї нальоту, іржі, бруду, подряпин, тріщин;
- справність частин зброї;
- стан утримання магазину в основі рукоятки;
- чистоту каналу ствола.

При огляді патронів особи, зобов'язані перевірити:

- відсутність на гільзах іржі й зеленого нальоту, особливо на капсулі, ум'ятин, подряпин, що перешкоджають входженню патрона до патронника;
- чи не витягується куля з гільзи рукою,
- чи не виступає капсуль вище поверхні дна гільзи.

Патрони з такими дефектами повинні бути відібрані і здані до чергової частини органу (закладу, установи);

- відсутність навчальних патронів серед бойових.

Якщо патрони забруднені, вкриті незначним зеленим нальотом або іржею, їх необхідно витерти сухою чистою ганчіркою.

Вогнепальна зброя і боєприпаси після виконання службових обов'язків або в разі відсутності потреби негайно здаються на зберігання до чергової служби. З дозволу та під контролем уповноваженої особи, по одному заходять до спеціально обладнаної кімнати чергової частини для здачі зброї та боєприпасів, проводять розряджання зброї і здають її та боєприпаси оперативному черговому.

Розряджання зброї проводиться біля кулеуловлювача, при цьому дуло зброї повинне бути спрямоване в його напрямку. При розряджанні зброї необхідно:

- не виймаючи пістолет з кобури, витягти магазини з основи рукоятки і з кишені кобури (не змінюючи положення автомата, від'єднати основний магазин та вийняти з підсумка запасний);
- самостійно вийняти патрони з магазинів, перевірити їх кількість та стан;

від'єднати пістолет від пістолетного ремінця та дістати його з кобури (спеціального спорядження) (зняти автомат з положення «на ремні», «на грудях», «на плечі»);

- перевірити наявність патрона в патроннику (вимкнути запобіжник, відвести затвор (затворну раму з газовим поршнем) у заднє положення, поставити його на затворну затримку (утримувати затворну раму з газовим поршнем у задньому положенні) та оглянути патронник);
- переконавшись у відсутності патрона в патроннику, повернути затвор у переднє положення (відпустити затворну раму з газовим поршнем);
- здійснити спуск спускового гачка з бойового взводу в напрямку кулеуловлювача;
- ввімкнути запобіжник.

При прийманні від осіб, вогнепальної зброї і боєприпасів оперативний черговий звіряє їх номери і кількість, візуально перевіряє їх стан (змащення), розкладає по встановлених для зберігання шафках та місцях.

Про факти втрати (затримки із здачею) вогнепальної зброї і боєприпасів особами, оперативний черговий доповідає в установленно-

му порядку керівнику відповідного підрозділу і далі діє відповідно до законодавства.

Вогнепальна зброя та боєприпаси до неї видаються особам, під особисту відповідальність, вони зобов'язані берегти і підтримувати в належному стані передану їм в користування вогнепальну зброю (боєприпаси) та обачливо поводитися з нею (ними) відповідно до вимог Інструкції.

Уповноважена особа під час проведення інструктажу, перед видачою зброї, в обов'язковому порядку перевіряє знання особами, матеріальної частини виданої їм зброї, правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поводженні з нею та дотримання правил її носіння.

Пістолет необхідно носити в кобурі з пістолетним ремінцем на надійно застебнутому поясному ремені, при цьому кобура повинна знаходитися спереду, з лівого або правого боку; автомат носити на автоматному ремені в положенні «на плечі», «на грудях», «на ремні», «за спиною».

У цивільному одязі зброю необхідно носити на спеціальному спорядженні з дотриманням заходів запобігання її випаданню або витягуванню іншими особами.

Під час носіння зброї особами, слід постійно контролювати наявність отриманої зброї, а саме:

- перед застосуванням заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, подоланням перешкод, якщо пістолет був оголений, необхідно увімкнути на ньому запобіжник, покласти в кобуру (спеціального спорядження) та вжити заходів, які б унеможливили його втрату;
- після застосування заходів фізичного впливу, спеціальних засобів, подолання перешкод, падіння, виходу з місця значного скупчення людей, міського та іншого транспорту слід негайно перевірити наявність зброї, а також стан кобури (спеціального спорядження, автоматного ремня).

Під час несення служби категорично забороняється:

- проводити розбирання зброї;
- вимикати запобіжник, досилати патрон до патронника, якщо в застосуванні чи використанні зброї немає необхідності. Недбале або необережне поводження зі зброєю, особливо якщо

патрон знаходиться в патроннику, може призвести до випадкового пострілу;

- від'єднувати магазин від зброї та виймати з нього патрони.

Організація і проведення з особами навчально-тренувальних стрільб здійснюються відповідно до вимог діючого законодавства України.

Безпека при проведенні стрільб забезпечується їх чіткою організацією, безумовним виконанням заходів безпеки та високим станом дисципліни.

Керівник стрільб (інструктор з особистої безпеки) перед кожним практичним заняттям з використанням зброї перевіряє рівень знань у осіб, що навчаються, матеріальної частини зброї, правил та порядку її застосування і використання, заходів безпеки при поводженні з нею.

Особи, які не засвоїли правил та порядку застосування і використання зброї, заходів безпеки при поводженні з нею, до проведення стрільб не допускаються.

Перед початком стрільб ретельно оглядається територія стрільбища (тиру). У разі проведення стрільб на стрільбищі виставляється наглядач, наряд оточення та призначається старший наряду оточення. За необхідності призначаються показувачі мішеней, у яких керівник стрільб обов'язково перевіряє знання заходів безпеки та їх обов'язків, після чого старший наряду оточення та показувачі мішеней розводяться по місцях виконання обов'язків і перевіряється зв'язок з ними.

Правила поводження осіб на місцевості (в тирі) при проведенні навчальних стрільб:

- особи, які з'явилися на навчальні стрільби, повинні знаходитись в установленому керівником навчальних стрільб місці;
- без дозволу керівника стрільб не проводити ніяких дій;
- по команді керівника вишикуватись на вихідному рубіжі, в кількості осіб, вказаних керівником;
- на вихідному рубіжі керівник проводить інструктаж по правилах поведінки осіб і поводження зі зброєю на вогневому рубіжі;
- по команді керівника стрільб, особи, займають місця на вогневому рубіжі;

- після команди «роздати патрони», особи на вогневому рубіжі протягують праву руку назад і у відкриту долоню їм кладуть визначену кількість патронів;
- отримавши патрони особи самостійно їх оглядають, згідно з правилами, та кожний доповідає керівнику «Черненко патрони в кількості трьох штук отримав та оглянув» (якщо в патронах виявленні недоліки, то про них доповідають керівнику стрільб);
- після команди «спорядити магазин» «заряджай» -- кожен самостійно споряджає магазин патронами і вставляє його у рукоятку пістолета, при цьому, пістолет тримати дулом у сторону кулеуловлювача, або мишені (на відкритій місцевості, дулом вверх);
- кожна особа доповідає «Черненко до стрільби готовий»;
- після команди «вогонь» – особи, тримаючи пістолет у правій руці – лівою рукою відтягують затвор в крайнє заднє положення і відпускають його та самостійно виконують постріли по мишеням;
- після закінчення стрільби, затвор пістолета повинен зупинитися в задньому положенні;
- витягти магазин з рукоятки пістолета, прикласти з лівої сторони до пістолета утримуючи його великим пальцем правої руки. При цьому верхня частина магазину повинна виступати вище за пістолет.
- кожна особа доповідає керівнику стрільб «Черненко стрільбу закінчив, витратив три патрона, зброя розряджена», при чого ніяких дій зі зброєю не проводити;
- керівник, після закінчення стрільби усіма особами на вогневому рубіжі, оглядає зброю, яку ви тримаєте у правій руці і після огляду дає команду «зброю у кобуру», після чого, кожний самостійно знімає затвор із запобіжника, нажимаючи на спусковий гачок. проводить його контрольний спуск і вставляє пістолет у кобуру;
- після команди особи залишають вогневий рубіж.

При виконанні вправ зі стрільби, які передбачають поворот, розворот, перекид, стрибки до моменту відкриття вогню, зброя повинна знаходитись на запобіжнику.

При пересуванні під час виконання вправ зі стрільби, у паузах між пострілами (у необмежений час) зброя повинна бути спрямована в сторону мішеней, а вказівний палець знаходитися на спусковій скобі чи затворі (затворній рамі з газовим поршнем).

Дозвіл на відкриття вогню дає виключно керівник стрільб. Вести вогонь у тирі (на стрільбищі) дозволяється тільки після команди «Вогонь!» («Старт!»). Стрільба зупиняється за командою «Відбій!» («Стоп!» або «Стій! Припинити вогонь!»). У період від команди «Відбій!» до команди «Вогонь!» будь-кому забороняється перебувати на рубежі відкриття вогню, підходити та торкатися зброї і боєприпасів, що там знаходяться.

Під час проведення навчально-тренувальних стрільб використовуються протишумові навушники, захисні окуляри та засоби бронезахисту (шолом, бронежилет).

Ведення вогню повинно бути терміново припинено кожним стрільцем самостійно або за командою керівника стрільб у випадках:

- появи людей, машин, тварин у зоні ведення вогню, низько літаючих літальних апаратів над районом проведення стрільб;
- підняття білого прапора (у темну пору доби – увімкнення світла ліхтаря білого кольору) на командному пункті чи бліндажі (укритті), подачі сигналу ракети білого кольору;
- виникнення пожежі під час стрільби;
- втрати орієнтира під час проведення стрільб в темну пору доби.

Під час виконання вправи зі стрільби категорично забороняється:

- заряджати зброю бойовими чи холостими патронами без команди керівника стрільб;
- виймати зброю з кобури (чохла) без дозволу керівника стрільб;
- спрямовувати зброю (незалежно від того, заряджена вона чи ні) у бік людей та місця, де вони можуть перебувати;
- відкривати вогонь без команди керівника стрільб, у небезпечних напрямках, з несправної зброї та коли піднято білий прапор (увімкнено світло ліхтаря білого кольору) на командному пункті;
- одягати, поправляти та знімати протишумові навушники і захисні окуляри зі зброєю в руках, а також після команди «Вогонь!» («Старт!»);
- залишати зброю (боєприпаси) на рубежі відкриття вогню та передавати іншим особам без дозволу керівника стрільб.

Тема 3. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА

Призначення і принцип дії ПМ. Основні дані ПМ. Будова пістолета Макарова. Загальні вимоги розбирання, збирання, чищення та змащування пістолета. Порядок неповного розбирання ПМ. Порядок збирання пістолета після неповного розбирання. Порядок повного розбирання ПМ. Поняття і види затримок при стрільбі. Способи усунення осічки та прихвату.

Пістолет Макарова є особистою зброєю нападу та захисту і призначений для ураження супротивника на короткій відстані.

Пістолет, простий за будовою та використанням, малий за своїми розмірами, зручний для носіння і завжди готовий до дії. Пістолет – зброя самозарядна, так як його перезаряджання під час стрільби виконується автоматично. Принцип дії автоматики пістолета заснований на використанні енергії віддачі вільного затвора. Ствол не має зчеплення із затвором.

Надійність замикаання каналу ствола досягається великою вагою затвора і силою зворотної пружини. Самозводний ударно-спусковий механізм пістолета куркового типу, що забезпечує можливість швидко відкривати вогонь безпосереднім натисканням на хвіст спускового гачка без попереднього взведення курка. Безпечність поводження з пістолетом забезпечують надійно діючі запобіжники. Пістолет має запобіжник, розташований з лівої сторони затвору. Окрім того, курок автоматично становиться на запобіжний звід під дією бойової пружини після спуску курка та при відпущеному спусковому гачку.

Курок під дією вигнутого (відбійного) кінця широкого пера бойової пружини повернутий на деякий кут від затвору (це є «відбій» курка) так що носик шептала знаходиться спереду запобіжного зводу курка.

Після того як спусковий гачок буде відпущений, спускова тяга під дією вузького пера бойової пружини просунеться в крайнє заднє положення. Важіль зводу і шептало опуститься вниз, шептало під дією своєї пружини притиснеться до курка і автоматично курок стане на запобіжний звід.

Основні дані ПМ.

1. Найбільша ефективність ураження до – 50 м.
2. Вбивча сила кулі зберігається до – 350 м.
3. Вага пістолета без патронів- 730 гр.
4. Вага пістолета з патронами- 810
5. Довжина пістолета- 161 мм.
6. Висота пістолета- 186,75 мм
7. Довжина дула – 93 мм.
8. Кількість нарізів – 4
9. Калібр – 9 мм.
10. Ємкість магазину- 8 шт.
11. Вага патрона – 10 гр.
12. Вага кулі- 6.1 гр.
13. Бойова скорострільність – 30 пост/хвил.
14. Первина швидкість кулі – 315 м/с.
15. Висота патрона – 25 мм

Пістолет ПМ (рис.1) складається з 32 деталей і наступних 7 основних частин:

Рис.1. Пістолет Макарова (зображено взято з мережі Інтернет).

1. Рамка зі стволом і спусковою скобою.
2. Затвор з ударником, викидачем і запобіжником.
3. Зворотна пружина.
4. Ударно-спусковий механізм.
5. Руків'я з гвинтом;
6. Затримка затвору.
7. Магазин (рис.2).

До кожного пістолета надається приладдя: запасний магазин, протирка, кобура та пістолетний ремінець.

Рис.2. Пістолет Макарова у розібраному вигляді (зображено взято з мережі Інтернет).

Для виконання пострілу необхідно натиснути вказівним пальцем на спусковий гачок. Курок при цьому наносить удар по ударнику, який розбиває капсуль патрона. У результаті цього запалюється пороховий заряд і утворюється велика кількість порохових газів. Куля за рахунок тиску порохових газів викидається з каналу ствола. Затвор під тиском газів, що передаються через дно гільзи, відходить

назад, утримуючи викидачем гільзу і стискаючи зворотну пружину. Гільза при зустрічі з відбивачем викидається назовні через вікно затвору.

Затвор при відході у заднє крайнє положення повертає курок в цапфах назад і ставить його на бойовий звід. Відійшовши назад до відказу, затвор під дією зворотної пружини повертається вперед. При русі вперед затвор досильником проштовхує з магазину черговий патрон і досилає його у патронник. Канал ствола зачинений вільним затвором; пістолет знов готовий до пострілу.

Для виконання наступного пострілу необхідно відпустити спусковий гачок, а потім знов натиснути на нього. Таким чином стрільба буде вестись до повного використання патронів в магазині.

Після використання всіх патронів з магазину затвор стає на затворну затримку і залишається в задньому положенні.

Загальні вимоги розбирання, збирання, чищення та змащування пістолета.

Розбирання та збирання пістолета.

Розбирання пістолета може бути неповним або повним.

Неповне розбирання проводиться для чищення, змащування та огляду пістолета, повне – для чищення при сильному забрудненні пістолета, після знаходження його під дощем або в снігу, при переході на нове мастило, а також при ремонті.

Часто робити повне розбирання пістолета не допускається, так як воно прискорює зношення частин та механізмів.

При розбиранні і збиранні пістолета необхідно дотримуватись наступних правил:

- розбирання та збирання проводити на столі або лаві, а в польових умовах на чистій підстилці;
- частини і механізми класти в порядку розбирання, поводитись з ними обережно, не допускати зайвих зусиль і ударів;
- під час збирання звертати увагу на нумерацію частин, щоб не переплутати їх із частинами інших пістолетів.

Неповне розбирання пістолета виконувати у наступному порядку:

1) Витягнути магазин з основи рукоятки. Утримуючи пістолет за рукоятку правою рукою, великим пальцем лівої руки відвести заціпку магазину назад до кінця, одночасно відтягати вказівним паль-

цем лівої руки виступаючу частину кришки магазина, витягнути магазин з основи рукоятки.

2) Перевірити, чи нема в патроннику патрона, для чого вимкнути запобіжник (опустити прапорець вниз), відвести лівою рукою затвор у заднє положення, поставити його на затворну затримку і оглянути патронник. Натиснути великим пальцем правої руки на затворну затримку, відпустити затвор.

3) Відділити затвор від рамки. Взявши пістолет у праву руку за рукоятку, лівою рукою відтягнути спускову скобу вниз і перекосити її ліворуч; вперти в рамку так, щоб вона утримувалася в цьому положенні. Під час розбирання утримувати її у цьому положенні вказівним пальцем правої руки. Лівою рукою відвести затвор у крайнє заднє положення і припідняти його задній кінець, дати йому можливість просунутися вперед під дією зворотної пружини. Відділити затвор від рамки і поставити спускову скобу на своє місце.

4) Зняти зі ствола зворотну пружину. Утримуючи рамку правою рукою за рукоятку і відтягуючи зворотну пружину на себе лівою рукою, зняти її зі ствола.

Збирання пістолета проводять у зворотній послідовності:

1) Надіти на ствол зворотну пружину. Узявши рамку за рукоятку в праву руку, лівою рукою надіти зворотну пружину на ствол обов'язково тим кінцем, в якому крайній виток має менший діаметр у порівнянні з іншими витками.

2) Приєднати затвор до рамки. Утримуючи рамку за рукоятку в правій руці, а затвор у лівій, ввести вільний кінець зворотної пружини в канал затвора і відвести затвор у крайнє заднє положення так, щоб дульна частина ствола пройшла через канал затвора і виступила назовні. Опустити задній кінець затвора на рамку так, щоб повздовжні виступи затвора розташувались в пазах рамки, і, притиснувши затвор до рамки, відпустити його. Затвор під дією зворотної пружини енергійно повернеться в переднє місце. Вимкнути запобіжник (підняти прапорець вверх).

3) Вставити магазин в основу рукоятки. Утримуючи пістолет у правій руці, великим і вказівним пальцями лівої руки вставити магазин в основу рукоятки через нижнє вікно основи рукоятки. Натиснути на кришку магазина великим пальцем так, щоб заціпка (нижній кінець бойової пружини) заскочила за виступ на стінці ма-

газина; при цьому повинен бути луск. Удари по магазину доленого не допускаються.

4) Перевірити вірність збирання пістолета після неповного розбирання. Вимкнути запобіжник (опустити прапорець вниз). Відвести затвор у заднє положення і відпустити його. Затвор пройде дещо вперед, стане на затворну затримку і залишиться в задньому положенні. Натиснути великим пальцем правої руки на затворну затримку, відпустити затвор. Затвор під дією зворотної пружини повинен енергійно повернутися в переднє положення, а курок повинен стояти на бойовому зводі. Вимкнути запобіжник (підняти прапорець ввєрх). Курок повинен зірватися з бойового зводу і заблокуватися.

Повне розбирання пістолета проводити в наступному порядку:

1) Відділити шептало і затворну затримку від рамки. Взяти пістолет у ліву руку; притримуючи великим пальцем лівої руки голову курка і натискаючи вказівним пальцем на хвіст спускового гачка, плавно спустити курок із бойового зводу.

2) Виступом протирки зняти гачок пружини шептала із затворної затримки. Вказівним і великим пальцями правої руки повернути шептало вперед до суміщення лиски на правій цапфі з прорізом гнізда цапфи в рамці; потім шептало і затворну затримку підняти ввєрх і відділити їх від рамки.

3) Відділити рукоятку від основи рукоятки і бойову пружину від рамки. Лезом протирки викрутити гвинт і, рухаючи рукоятку назад, відділити її від основи рукоятки.

4) Притискуючи великим пальцем лівої руки бойову пружину до основи рукоятки, зрушити вниз і відділити від основи рукоятки зашукку бойової пружини і зняти бойову пружину з основи рукоятки.

5) Відділити курок від рамки. Утримуючи рамку в лівій руці і повернувши спусковий гачок в крайнє переднє положення, вказівним і великим пальцями правої руки повернути курок вперед до суміщення лисок на його цапфах із прорізами в цапфєнних гніздах у рамці, зрушити курок у сторону ствола і витягнути його.

6) Відділити спускову тягу з важелем зводу від рамки. Утримуючи рамку в лівій руці, правою рукою підняти задній кінєць спускової тяги і вивести цапфу з отвору спускового гачка.

7) Відділити спусковий гачок від рамки. Утримуючи рамку в лівій руці, правою рукою відтягнути спускову скобу вниз, як це ро-

битися при неповному розбиранні пістолета; повертаючи хвіст спускового гачка вперед, вивести цапфи спускового гачка з цапфених гнізд у рамці і відділити спусковий гачок від рамки. Поставити спускову скобу на своє місце.

8) Відділити запобіжник і ударник від затвора. Взявши затвор у ліву руку, великим пальцем правої руки повернути прапорець запобіжника вгору; потім вказівним і великим пальцями правої руки відвести прапорець із гнізда дещо в бік, повернути далі назад і витягнути з гнізда затвора. Легкими ударами заднім кінцем затвора по долоні правої руки достати із затвора ударник.

9) Відділити викидач від затвора. Поставити затвор на стіл (лаву), правою рукою за допомогою виступу протирки утопити гніток викидача і одночасно натискуючи вказівним пальцем лівої руки на передню частину викидача і обертаючи його біля зацепу, витягнути його з паза; після цього обережно дістати з гнізда затвора гніток із пружиною.

10) Розібрати магазин. Взявши магазин у ліву руку, великим і вказівним пальцями цієї руки відтиснути пружину подавача до подавача, правою рукою зняти кришку магазину за її виступаючу частину і витягнути з основи магазину пружину подавача і подавач.

Збирання пістолета після повного розбирання проводити у зворотній послідовності.

Поняття і види затримок при стрільбі.

1. Осічка. Затвор у крайньому передньому положенні, курок зпущений, але постріл не відбувся.

1) Недокриття патрона затвором. Затвор зупинився, не дійшов до крайнього переднього положення; спуск курка провести неможливо.

2) Неподача патрона із магазину в патронник. Затвор знаходиться у передньому положенні, але патрона у патроннику немає.

3) Затвор зупинився у середньому положенні разом з патроном, недославши його в патронник.

4) Капсуль патрона несправний.

5) Згущення мастила або забруднення каналу ударника.

6) Не повністю загвинчений гвинт рукоятки (у пістолетів без здвижки бойової пружини).

7) Малий вихід ударника або забоїни на бойку.

8) Забруднення патронника, відбійника, пазів рамки і чашечки затвора.

9) Труднощі руху викидача тому, що забруднена пружина викидача або гнідок.

10) Забруднення магазина і рухомих частин пістолета.

11) Погнутість верхніх країв корпусу магазина.

Способи усунення осічки:

1) Перезарядити пістолет і продовжити стрільбу.

2) Оглянути та почистити пістолет.

3) Загвинтити гвинт рукоятки до кінця.

4) Відправити пістолет в майстерню.

5) Дослати затвор вперед поштовхом руки і продовжити стрільбу. Оглянути та почистити пістолет.

6) Почистити пістолет і магазин.

7) Замінити несправний магазин.

2. Прихват (защіплення) гільзи затвором. Гільза невикинута через вікно у затворі і заклинилась між затвором і казенним зрізом ствола.

1) Забруднення рухомих частин пістолета.

2) Несправність викидача, його пружини або відбивача.

3) Загушення мастила або забруднення частин ударно-спускового механізму.

4) Зношування бойового зводу курка або носика шептала.

5) Ослаблення або поломка пружини шептала.

6) Поличка уступу доторкається запобіжного зуба шептала.

Способи усунення прихвату:

1) Викинути прихвачену гільзу і продовжити стрільбу.

2) При несправності викидача з пружиною або відбивача направити пістолет в майстерню.

3) Оглянути і почистити пістолет.

Тема 4. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПІСТОЛЕТА (ПМ) ДО СТРІЛЬБИ

Загальні вимоги підготовки ПМ до стрільби. Загальні правила огляду пістолета. Порядок огляду пістолета в зібраному вигляді. Порядок огляду пістолета в розібраному вигляді. Правила огляду бойових патронів. Правила підготовка пістолета до стрільби. Порядок зберігання пістолета та патронів.

Будь яка вогнепальна зброя яка знаходиться у користуванні повинна бути постійно у бойовій готовності. Бойова готовність досягається постійним наглядом та утриманням зброї.

Для виявлення стану зброї, її несправності і бойової готовності проводять періодичні огляди пістолетів у строки, установлені Статутом внутрішньої служби.

Огляд пістолета проводиться у зібраному і розібраному вигляді. Ступінь розбирання визначається перед кожним оглядом.

Одночасно з оглядом пістолета проводять огляд кобури, запасного магазина, протирки і пістолетного ремня.

Кожен військовослужбовець (та інші особи), озброєний пістолетом, повинен оглядати пістолет кожен день, перед тим, як вийти на заняття, перед стрільбою і під час чищення.

Перед тим, як вийти на заняття і безпосередньо перед стрільбою пістолет оглядати у зібраному вигляді, а під час чищення – у розібраному і зібраному вигляді.

Під час щоденного огляду пістолета необхідно перевірити:

- 1) чи немає на металевих частинах іржі, бруду, подряпин, забоїн і тріщин;
- 2) в якому стані знаходиться мастило;
- 3) чи справно діє затвор, магазин, ударно-спусковий механізм, запобіжник і затворна затримка;
- 4) чи справна мушка і цілик;
- 5) чи утримується магазин в основі рукоятки;
- 6) чи чистий канал ствола.

Несправності пістолета повинні усуватися негайно; якщо вони в підрозділі не можуть бути усунені, пістолет необхідно направити в ремонтну майстерню.

Характерні несправності, які є причиною ненормального бою пістолета, наступні:

1) мушка розбита або погнута – кулі будуть відхилятися в сторону, протилежну переміщенню вершини мушки;

2) цілик зміщений – кулі будуть відхилятися в сторону зміщення цілика;

3) забоїни на дульному зрізі ствола – кулі будуть відхилятися в сторону, протилежну забоїнам;

4) розтертий канал ствола (особливо в дульній частині), зношення (округлення) полів нарізів, подряпини і забоїни в каналі ствола, хитання цілика – усе це збільшує розсіювання куль.

Під час огляду пістолета в зібраному вигляді перевірити:

1) чи немає на частинах пістолета іржі, подряпин, забоїн і тріщин;

2) чи відповідають номери на затворі, запобіжнику, і на магазинах номеру на рамці;

3) чи немає забоїн на мушці і в прорізі цілика, які заважають прицілюванню;

4) чи міцно утримується цілик у пазу затвора і чи збігається риска на цілику з рискою на затворі;

5) чи легко перемикається запобіжник з одного положення в інше і надійно він фіксується в крайніх положеннях;

6) чи має курок відбій при спущеному курку і відведеному до кінця назад спусковому гачку головка курка при натисканні на неї пальцем руки повинна подаватися вперед, а після припинення натискання енергійно повертатися у попереднє положення;

7) при відпущеному спусковому гачку і при припиненні натискання на головку курка курок повинен стати на запобіжний звід і в цьому положенні при достатньо сильному натисканні руки не повинен зриватися із запобіжного зводу і зміщуватися вперед;

8) чи надійно утримується спускова скоба в рамці і чи встановлюється для відділення затвора в перекошене положення;

9) чи довернутий гвинт рукоятки;

10) чи нема у каналі ствола бруду, іржі та інших дефектів. Для цього необхідно затвор поставити на затворну затримку і оглянути канал ствола з дульної частини, вставивши у вікно затвора білий папір;

11) чи не погнуті стінки і верхні кінці корпусу магазина і чи вільно пересувається подавач у магазині;

12) чи вільно вставляється магазин (запасний магазин) в основу рукоятки і достається з неї і чи надійно утримується магазин защіпкою;

13) чи вірно працюють частини і механізми пістолета. Для перевірки потрібно виконати наступну роботу. Установити прапорець запобіжника в положення вогонь (опустити вниз), відвести затвор рукою назад до кінця і відпустити його; затвор, просунеться дещо вперед, під дією затворної затримки повинен зупинитися в задньому положенні. Натиснути на кнопку затворної затримки; затвор під дією зворотної пружини повинен енергійно повернутися у попереднє положення, а курок повинен стояти на бойовому зводі. Натиснути на хвіст спускового гачка: курок повинен зірватися з бойового зводу і вдарити по ударнику.

Достати магазин із основи рукоятки пістолета і зарядити його навчальними набоями; вставити магазин в основу рукоятки пістолета, відвести затвор назад і відпустити його; при цьому затвор під дією зворотної пружини повинен дійти до крайнього переднього положення і надіслати патрон у патронник; при повторному відведенні затвора назад патрон повинен енергійно бути викинутий назовні через вікно в затворі.

Повернути прапорець запобіжника вгору у положення запобігання, при цьому курок повинен зірватися з бойового зводу, нанести удар по виступу запобіжника і зупинитися в положенні, дещо відведеному назад; після чого затвор повинен бути запертий, курок не повинен зводитися як при безпосередній дії на нього великим пальцем руки, так і при натисканні на хвіст спускового гачка (самовзводом).

Встановити прапорець запобіжника у положення вогонь і натиснути на хвіст спускового гачка; при цьому курок повинен зводитися і, не ставши на бойовий звід, нанести удар по ударнику.

Встановити курок на бойовий звід і натиснути на головку курка ззаду; при цьому він не повинен зриватися з бойового зводу. Потім натиснути на хвіст спускового гачка; при цьому курок повинен зірватися з бойового зводу і нанести енергійний удар по ударнику.

При наявності пружинних терезів перевірити зусилля спуску курка з бойового зводу. Спуск курка з бойового зводу повинен бути від зусилля на спусковий гачок не менше 1,5 кг і не більше 3,5 кг.

14) чи блокується курок виступом запобіжника при повертанні запобіжника до початку підйому шептала. Перевірку проводити в наступному порядку.

Перевести прапорець запобіжника в положення вогонь. Встановити курок на бойовий звід. Утримувати пістолет у правій руці стволом вниз і спостерігаючи через паз у затворі за шепталом, великим пальцем правої руки повільно пересувати прапорець запобіжника вгору до моменту початку підйому шептала. Визначив таким чином положення запобіжника до моменту початку підйому шептала (момент коли полочка доторкається запобіжного зуба шептала) і притримуючи курок великим пальцем правої руки, вказівним пальцем натиснути на спусковий гачок і не відпускати його, повільно довести курок у переднє положення. При цьому курок повинен упиратися у виступ запобіжника (блокуватись запобіжником), тому постріл не відбудеться.

В розібраному пістолеті досконально оглянути кожну частину та механізм окремо, для того щоб перевірити, чи нема скошеності металу, зірваної різьби, подряпин та забоїн, погнутостей, іржі і забруднення, чи всі деталі мають однакові номери.

Під час огляду рамки зі стволом і спусковою скобою особливу увагу звернути на стан каналу ствола. Канал ствола оглядають з дульної і казенної частин. При цьому перевіряють чистоту каналу ствола, патронника і справність казенного зрізу ствола. Стволи можуть бути з хромованим і не хромованим каналом і патронником.

Під час огляду не хромованого каналу ствола можуть спостерігатися наступні недоліки.

Сип – первинне ураження металу іржею. Сип має вигляд крапок і краплинок, розташованих місцями або по всій поверхні каналу ствола.

Іржа – темний наліт на металі. Іржу, непримітну на око, можливо визначити, якщо протирати канал ствола чистою ганчіркою, на якій іржа залишає жовті плями. Сліди іржі – темні неглибокі плями, які залишаються після видалення іржі.

Раковини – значні поглиблення в металі, які з'являються внаслідок довгої дії іржі. Усувати їх у підрозділі забороняється.

Обміднення – з'являється після стрільби плакірованими кулями, покритими томпаком. Обміднення спостерігається у вигляді

легкого мідного нальоту на стінках каналу ствола. Усувати тільки в ремонтній майстерні.

Подряпини – ризики, іноді з примітним підйомом металу по краях. Виведення подряпин у каналі ствола не допускається.

Забоїни – більш або менш значні поглиблення, інколи з підйомом металу.

Роздуття ствола примітно в каналі ствола у вигляді поперечного темного суцільного кільця (напівкільця) або спостерігається по випуклості металу на зовнішній поверхні ствола. Роздуття ствола не допускається.

Під час огляду затвора з викидачем, ударником і запобіжником особливу увагу звертати на стан внутрішніх пазів, гнізд і виступів, які не повинні бути забруднені і не повинні мати забоїн. Перевірити, чи вільно пересувається ударник у каналі затвора, чи енергійно піджимається викидач до чашечки затвора і чи перекосився зачіп викидача та бойок ударника.

Під час огляду запобіжника перевірити, чи утоплюється фіксатор, чи нема великих погнутостей на зачепі для запирання курка, чи не зношена цапфа, чи не зношено ребро запобіжника.

Під час огляду зворотної пружини перевірити, чи нема на ній заусениць, іржі, погнутостей, бруду і надломів, чи міцно вона тримається на стволі.

Під час огляду частин ударно-спускового механізму особливу увагу звертати на справність курка, шептала, спускової тяги з важелем зводу.

Під час огляду спускової тяги перевірити, чи немає великого зносу розділяючого виступу важеля зводу, важіль зводу повинен без заїдання обертатися на цапфі спускової тяги. Перевірити, чи нема зкрошеності та зносу бойового і запобіжного зводу курка, розтягнутості пружини шептала і зносу його носика. Пера бойової пружини не повинні бути поламані.

Під час огляду рукоятки з гвинтом перевірити, чи немає тріщин і відколів, чи немає зірваної різьби на гвинті, чи не забруднені пази та виїмки і чи немає бруду у металевій втулці для гвинта.

Під час огляду затворної затримки впевнитися в її справності. Затворна затримка не повинна бути погнута або надломлена. Перевірити, чи немає зкрошеності металу на відбивачі.

Під час огляду магазина особливу увагу звернути на справність зуба подавача і виступу для заціпки магазина; перевірити, чи не погнуті верхні кінці корпусу магазина.

Огляд протирки, кобури і пістолетного ремня. Під час огляду перевірити, чи не погнута протирка, чи нема на ній забоїн та подряпин. На лезі не повинно бути зкрошеності металу. Не допускається погнутість виступу протирки.

Під час огляду кобури перевірити, чи нема розривів і порушення швів, наявність петель, застіжки і допоміжного ремня.

Перевірити справність пістолетного ремня.

Огляд бойових патронів проводиться з метою виявлення несправностей, які можуть привести до затримок під час стрільби з пістолета.

Патрони оглядають перед стрільбою, під час підготовки до наряду і за особливими розпорядженнями.

Під час огляду патронів необхідно перевірити:

- 1) чи нема на гільзах іржі і зеленого нальоту, особливо на капсулі, вм'ятин, подряпин, обмежуючих входження патрону у патронник;
- 2) чи не витягується куля з гільзи рукою і чи не виступає капсуль із-за поверхні дна гільзи; патрони з перерахованими недоліками (дефектами) повинні бути відібрані та повернені;
- 3) чи нема серед бойових патронів навчальних.

Якщо патрони забруднилися або покрилися невеликим зеленим нальотом або іржею, їх необхідно обтерти чистою сухою ганчіркою.

Підготовка пістолета до стрільби проводиться з метою забезпечити безвідказність роботи пістолета під час стрільби і збереження його нормального бою. Для цього необхідно:

- 1) оглянути пістолет у розібраному вигляді ;
- 2) оглянути пістолет у зібраному вигляді ;
- 3) оглянути патрони ;
- 4) спорядити магазин патронами ;
- 5) безпосередньо перед стрільбою почистити і протерти насухо канал ствола.

Пістолет повинен завжди бути справним. За зберігання пістолета і його комплекту несе відповідальність військовослужбовець, поліцейський (інша особа), за ким закріплений пістолет, який зобов'язаний обережно поводитись з пістолетом і кожного дня його оглядати.

Зброя військовослужбовця та поліцейського зберігається незарядженою і витягнутою з кобури у шафах або ящиках із гніздами для кожного пістолета та магазинів.

При постійному носінні зброї військовослужбовець, поліцейський (інша особа) при розташуванні в населених пунктах на квартирах пістолет зберігають при собі.

Під час польових занять, на марші, при переїзді по залізниці і на машинах пістолет носять у кобурі на ремінці, який повинен бути міцно застебнутий і підігнаний, щоб кобура не вдарялася у тверді предмети.

Для запобігання роздуття або розриву ствола при стрільбі забороняється затикати або закривати чим-небудь канал ствола.

У всіх випадках, не по'язаних із стрільбою, прапорець запобіжника повинен бути у положенні запобігання. При установці запобіжника у положення вогонь або запобігання, прапорець запобіжника повинен бути поставлений у крайнє нижнє або крайнє верхнє положення.

Якщо при необхідності пістолет був покладений у мокру кобуру, то при першій можливості витягнути пістолет із кобури, обтерти його, почистити, змастити його і просушити кобуру.

Патрони повинні зберігатися в сухому місці і повинні бути прикриті від сонячних променів, оберігати від ударів, вологи, бруду та ін.

Тема 5. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ АВТОМАТА КАЛАШНІКОВА

Призначення та бойові властивості автомата Калашнікова. Основні дані автомата Калашнікова. Будова автомата Калашнікова. Загальні вимоги розбирання та збирання автомата. Порядок неповного розбирання автомата. Порядок збирання автомата після неповного розбирання. Призначення частин і механізмів автомата. Будова та призначення бойового патрона. Правила стрільби з АК. Порядок припинення стрільби та розряджання автомата.

Автомат Калашнікова є індивідуальною зброєю, він призначений для знищення живої сили і ураження вогневих засобів ворога.

Для ураження ворога у рукопашному бою до автомата приєднується багнет.

Основна мета застосування автомата (ручного кулемету) подавлення у противника волі до ведення ефективного і точного вогню, а також нанесення втрат його живій силі у ближньому бою, як вдень так і вночі.

Для стрільби і спостереження в умовах природної нічної освітленості до автоматів АК-74Н, АКС-74Н приєднується нічний стрілецький приціл універсальний (НСПУ).

Для стрільби з автомата застосовуються набойі із звичайними (із сталеним осердям) і трасуючими кулями.

Автоматична дія автомата (кулемета) основана на використанні енергії порохових газів, що відводяться із каналу ствола в газову камеру. Під час пострілу частина порохових газів, що слідують за кулею, поринають через отвір у стінці ствола в газову камеру, тиснуть на передню стінку газового поршня і відкидають поршень та затворну раму із затвором у заднє положення. При відході затворної рами назад, здійснюється відчинення затвору, затвор виймає із набійника гільзу і викидає її на зовні, затворна рама стискає повертальну пружину і зводить курок (ставить його на звід автоспуску). В переднє положення затворна рама із затвором повертається під дією повертального механізму, затвор при цьому досилає черговий набій із магазину в набійник і зачиняє канал ствола, а затворна рама виводить шептало автоспуску з-під взводу автоспуску курка. Курок стає на бойовий звід.

Зачинення затвору здійснюється його обертанням навколо повздовжньої осі вправо, в результаті чого бойові виступи затвору входять за бойові упори ствольної коробки.

Якщо перевідник встановлено на автоматичний вогонь то стрільба буде продовжуватися до тих пір, доки натиснутий спусковий гачок і в магазині є набойі.

Якщо перевідник встановлено на поодинокий вогонь, то при натисканні на спусковий гачок буде здійснено лише один постріл: для здійснення наступного пострілу необхідно відпустити спусковий гачок і натиснути на нього знову.

Із автомата ведеться автоматичний або одиночний вогонь.

Автоматичний вогонь є основним видом вогню; він ведеться короткими (до 5 пострілів) і довгими (із автомата до 10 пострілів) чер-

гами і безперервно. Подавання набоїв при стрільбі здійснюється із коробчатого магазину ємністю 30 набоїв.

АКС-74/ АКСМ

1. Прицільна дальність, 1000 м/1000 м
2. Дальність прямого пострілу:
по грудній фігурі 440/350
по ростовій фігурі 625/525
3. Темп стрільби, пострілів за хвилину 600/600
4. Бойова швидкострільність, пострілів за хвилину
одиночними пострілами 40/40
при стрільбі чергами 100/100
5. Початкова швидкість кулі, м/с. 900/715
6. Відстань зберігання вбивчої сили, м. 1350/1500
7. Відстань польоту кулі, м. 3150/3000
8. Вага автомата без багнета, кг. 3,33,3
9. Ємність магазину, набоїв 30/30
10. Вага патрону, г. 10.2/16.2
11. Вага кулі зі сталевим осереддям, г. 3.4/7.9
12. Вага порохового заряду, г. 1.45/1.46
13. Кількість нарізів, шт. 4/4
14. Калібр, мм. 5.45/7.62
15. Довжина автомата, мм.
з багнетом та відкинутим прикладом 1089/1020
без багнета та відкинутим прикладом 940/880
зі складеним прикладом 700/640
16. Довжина ствола, мм. 415/415

Автомат складається із наступних основних частин і механізмів:

1. ствола із ствольною коробкою, прицільним пристроєм, прикладом і пістолетною рукояткою;
2. кришки ствольної коробки;
3. затворної рами з газовим поршнем;
4. затвору;
5. зворотного механізму;
6. газової трубки із ствольною накладкою;
7. ударно-спускового механізму;
8. цівки;

- 9. магазину;
- 10. дульне гальмо-компенсатор;
- 11. багнет (рис.3).

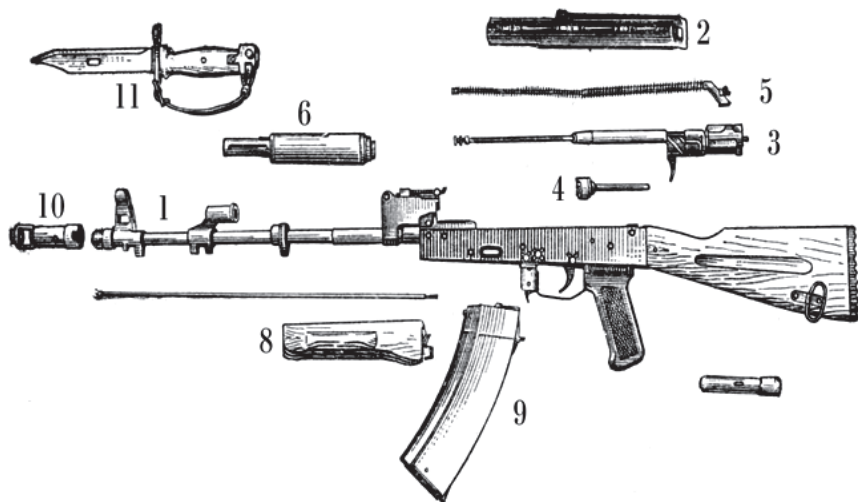

Рис.3. АК-74 у розібраному вигляді (зображено взято з мережі Інтернет).

В комплект автомата входять: належність, ремінь і сумка для магазинів; в комплект автомата із складним прикладом крім цього входить чохол для автомата з кишенею для магазину.

Розбирання автомата може бути неповним і повним: неповне – для чищення, змащування і огляду автомата; повне – для чищення при сильному забрудненні автомата, після того як він був під дощем чи в снігу і при ремонті. Надмірно часто розбирати автомат шкідливо, оскільки прискорює зношування частин і механізмів.

Розбирання і збирання автомату здійснювати на столі або чистій підстилці; частини і механізми складати у порядку розбирання, бути з ними обережними, не класти одну частину на другу і не застосовувати надмірних зусиль і різких ударів.

При збиранні автомата звірити номери на його частинах; у кожного автомата номеру на ствольній коробці повинні відповідати номери на газовій трубці, затворній рамі, затворі, кришці ствольної коробки та інших частинах.

Навчання розбиранню і збиранню на бойових автоматах дозволяється лише у виняткових випадках і з дотриманням особливої обережності з частинами і механізмами.

Порядок неповного розбирання автомата:

1. Від'єднати магазин. Утримуючи автомат лівою рукою за шийку прикладу або цівку правою рукою обхопити магазин, натискаючи великим пальцем на застібку, подати нижню частину магазину вперед і відокремити його.

2. Після цього перевірити: чи нема набою у набійнику, для чого опустити перевідник донизу, поставити його у положення «АВ» чи «ОД»; відвести ручку затворної рами назад, оглянути набійник, відпустити ручку затворної рами і спустити курок із бойового взведення.

3. Вийняти пенал належності із гнізда прикладу. Утопити пальцем правої руки кришку гнізда так, щоб пенал під дією пружини вийшов із гнізда; відкрити пенал і вийняти із нього протирку, йоршик, викрутку і виколотку. У автоматів із складним прикладом пенал носить у кишені сумки для магазинів.

4. Від'єднати шомпол. Відтягнути кінець шомпола від ствола так, щоб його головка вийшла з-під упора на основі мушки і витягнути його. Якщо шомпол туго виходить, дозволяється користуватися виколоткою, яку слід вставити в отвір головки шомпола, відтягнути від ствола кінець шомпола і вийняти його.

5. Від'єднати у автомата дульне гальмо-компенсатор. Утопити викруткою фіксатор дульного гальма-компенсатора. Звернути дульне гальмо-компенсатор із різьбового виступу основи мушки (із ствола), обертаючи його проти годинникової стрілки. У випадку надмірно тугого обертання дульного гальма-компенсатора дозволяється здійснювати відвертання його за допомогою виколотки (шомпола), вставленої у вікна гальма-компенсатора.

6. Від'єднати кришку ствольної коробки. Лівою рукою обхопити шийку приклада, великим пальцем цієї руки натиснути на виступ направляючого стержня повертального механізму, правою рукою припідняти вгору задню частину кришки ствольної коробки та від'єднати кришку.

7. Від'єднати повертальний механізм. Утримуючи автомат лівою рукою за шийку приклада, правою подати вперед направляючий стержень повертального механізму до виходу його п'ятки із

повздовжнього пазу ствольної коробки; припідняти задній кінець направляючого стержня і вийняти повертальний механізм з каналу затворної рами.

8. Від'єднати затворну раму із затвором. Продовжуючи утримувати автомат лівою рукою, правою відвести затворну раму назад до відмови, припідняти її разом із затвором і від'єднати від ствольної коробки.

9. Від'єднати затвор від затворної рами. Взяти затворну раму у ліву руку затвором догори і правою рукою відвести затвор назад, повернути його так, щоб ведучий виступ затвору вийшов із фігурного вирізу затворної рами і вивести затвор вперед.

10. Від'єднати газову трубку із ствольною накладкою. Утримуючи автомат лівою рукою, правою одягнути пенал належності прямокутним отвором за виступ замикача газової трубки, повернути замикач від себе до вертикального положення і зняти газову трубку з патрубкa газової камери.

Порядок збирання автомата після неповного розбирання:

1. Приєднати газову трубку із ствольною накладкою. Утримуючи автомат лівою рукою, правою насунути газову трубку переднім кінцем на патрубок газової камери: щільно притиснути задній кінець ствольної накладки до ствола і повернути з допомогою пенала належності замикач на себе до входження його фіксатора у виїм на колодці прицілу.

2. Приєднати затвор до затворної рами. Взяти затворну раму у ліву руку, а затвор у праву і вставити його циліндричною часиною в канал рами, повернути затвор так, щоб його ведучий виступ ввійшов у фігурний виріз затворної рами і просунути затвор вперед.

3. Приєднати затворну раму із затвором до ствольної коробки. Взяти затворну раму в праву руку так, щоб затвор утримувався великим пальцем у передньому положенні. Лівою рукою охопити шийку приклала, правою ввести газовий поршень в порожнину колонки прицілу і просунути затворну раму вперед на стільки, щоб відгини ствольної коробки ввійшли у пази затворної рами, легким зусиллям притиснути її до ствольної коробки і просунути вперед.

4. Приєднати повертальний механізм. Правою рукою ввести повертальний механізм у канал затворної рами; стискаючи повертальну пружину, подати направляючий стержень вперед і опу-

стивши дещо донизу, ввести його п'яту у повздовжній паз ствольної коробки.

5. Приєднати кришку ствольної коробки. Вставити кришку ствольної коробки переднім кінцем у напівкруглий виріз на колодці прицілу; натиснути на задній кінець кришки долонею правої руки вперед і донизу так, щоб виступ направляючого стержня повертального механізму ввійшов у отвір кришки ствольної коробки.

6. Спустити курок з бойового взведення і поставити на запобіжник. Натиснути на спусковий гачок і підняти перевідник вгору.

7. Приєднати у автомата дульне гальмо-компенсатор, Повернути дульне гальмо-компенсатор на різьбовий виступ основи мушки (на ствол) до упору. Якщо паз дульного гальма-компенсатора не співпав з фіксатором, необхідно відвернути дульне гальмо-компенсатор (не більше одного оберту) до збігу пази з фіксатором.

8. Приєднати шомпол.

9. Вкласти пенал у гніздо приклада. скласти у пенал протирку, йоршик, викрутку і виколотку і зачинити його кришкою, вкласти пенал дном у гніздо приклада і утопити його так, щоб гніздо зачинилося кришкою. У автоматів із складним прикладом пенал вкладають у кишеню сумки для магазинів.

10. Приєднати магазин до автомата (кулемета). Утримуючи автомат лівою рукою за шийку приклада чи цівку, правою ввести у вікно ствольної коробки зачіп магазину і повернути магазин на себе так, щоб застібка зістрибнула за опорний виступ магазину.

Призначення частин і механізмів автомата:

1. Ствол служить для напрямку польоту кулі. Всередині ствол має канал з чотирма нарізами, що йдуть зліва вгору направо. Нарізи служать для надання кулі обертального руху. Проміжки між нарізами називають полями. Відстань між двома протилежними полями (по діаметру) називається калібром каналу ствола; у автомата (кулемета) він дорівнює 5,45-мм., 7,62-мм. В казенній частині канал гладенький і зроблений по формі гільзи; ця частина каналу служить для поміщення набою і називається набійником. Перехід від набійника до нарізної частини каналу ствола називається кульним входом.

Зовні ствол має основу мушки у автомата з різьбою для нагвинчування у автомата дульного гальма –компенсатора і втулки для стрільби холостими набоями, газовідвідний отвір, газову камеру,

з'єднувальну муфту, колодку прицілу і на казенному зрізі виріз для зачеплення викидача. Основа мушки, газова камера і колодка прицілу закріплена на стволі з допомогою штифтів.

2. Дульне гальмо – компенсатор автомата служить для підвищення влучності бою і зменшення енергії віддачі. Він має дві камери: передню і задню (з круглим отвором в них для вильоту кулі). Передня камера має вінчик, на який одягається кільце багнета при примиканні його до автомата, прямокутний паз, в який входить виступ багнета і два вікна для виходу порохових газів. Задня камера має з переду дві щілини, а в середній частині – три компенсаційних отвори для виходу порохових газів. Ззаду дульне гальмо – компенсатор має внутрішню різьбу для загвинчування на основу мушки виїму, в який заходять фіксатор і круглий скіс, який полегшує вставляння і виймання шомпола. Основа мушки має упор з виємом для шомпола, отвір для мушки, запобіжник мушки і фіксатор з пружиною. Фіксатор утримує від згвинчування дульне гальмо – компенсатор і втулку для стрільби холостими набоями. У автомата, крім того, на основі мушки є упор для приєднання багнета з отвором для шомпола.

3. Газова камера. Служить для направлення порохових газів із ствола на газовий поршень затворної рами. Вона має газовідвідний отвір, патрубок з каналом для газового поршня і з отвором для виходу порохових газів.

4. З'єднувальна муфта. Служить для приєднання цівки до автомата. Вона має замикач цівки антабку для ремня і отвір для шомпола. Ствол посередністю штифта з'єднаний із ствольною коробкою і від неї не відділяється.

5. Ствольна коробка служить для з'єднання частин і механізмів автомата для забезпечення закривання каналу ствола затвором і замикання затвора. У ствольній коробці розміщується ударно-спусковий механізм. Згори коробка зачиняється кришкою.

Ствольна коробка має:

- всередині – вирізи для замикання затвора, задні стінки яких є бойовими упорами;
- відгини і направляючі виступи для напрямку руху затворної рами і затвора;
- відбивач для відбиття гільз; перестінок для скріплення бічних стінок;

- виступ для зачепу магазина і по одному ствольному виступу на бічних стінках для направлення магазину;
- ззаду згори – пази: повздовжній – для п'яти направляючого стержня повертального механізму і поперечний – для кришки ствольної коробки і хвіст з отвором для кріплення прикладу до ствольної коробки;
- в бічних стінках – по чотири отвори, три з них для осей ударно-спускового механізму, а четверте для цапф перевірника;
- на правій стінці – дві фіксуючі виїмки для постановки перевідника на автоматичний «АВ» і одиночний «ОД» вогонь;
- знизу – вікно для магазину і вікно для спускового гачка. У автомата із складним прикладом, крім того, є отвори для фіксатора і застібки фіксатора;
- на правій стінці – виріз, для правої застібки приклада і отвори для затиску на праву застібку при її утепленні; на лівій стінці – провушину для приєднання приклада і отвір для переднього кінця лівою застібки.

До ствольної коробки прикріплені: приклад з антабкою, пістолет-на ручка і пускова скоба із застібкою магазина.

6. Прицільний пристрій служить для наведення автомата при стрільбі по цілям на різні відстані. Воно складається із прицілу і мушки. Приціл складається із колодки прицілу, пластинчатої пружини, прицільної планки і хомутика.

Колодка прицілу має: два сектори для придання прицільній планці певної висоти, провушини для кріплення прицільної планки, отвори для штифта і замикача газової трубки; всередині – гніздо для пластинчатої пружини і порожнини для затворної рами; на задній стінці – напівкруглий виріз для кришки ствольної коробки. Колодка прицілу одягнута на ствол і закріплена штифтом. Пластинчата пружина розміщується у гнізді колодки прицілу і утримує прицільну планку у заданому положенні.

Прицільна планка має гривку з прорізом для прицілювання і вирізи для утримання хомутика в установленому положенні посередністю застібки з пружиною. На прицільній планці (у автомата – згори) нанесена шкала з поділами від 1 по 10; цифри шкали позначають відстані стрільби в сотнях метрів. У автомата, крім цього, на прицільній планці нанесено літеру «П» (постійна установка прицілу, при-

близно відповідача прицілу 4 (відстань стрільби 440 м)). Хомутик одягнутий на прицільну планку і утримується у даному положенні застібкою. Застібка має зуб, який під дією пружини заскакує у виріз прицільної планки. Мушка вгвинчена у полозок, який закріплений в основі мушки. На полозкові і на основі мушки нанесено риски, які виявляють положення мушки.

7. Кришка ствольної коробки запобігає від забруднення частини і механізмів, що розмішені в ствольній коробці. З правого боку вона має виріз для проходу викидаємих назовні гільз і для руху ручки затворної рами, ззаду отвір для виступу направляючого стержня повертального механізму. Кришка утримується на ствольній коробці за допомогою напівкруглого вирізу на колодці прицілу, поперечного пазу ствольної коробки і виступу направляючого стержня повертального механізму.

8. Приклад і пістолетна ручка служать для зручності дій автоматом при стрільбі. Постійний приклад автоматів АК-74, АК-74Н має антабку для ремня, гнізда для пенала належності і затильник з кришкою над гніздом. В гнізді прикладу укріплена пружина для виштовхування пенала. Постійний приклад у автомата може бути дерев'яним чи пластмасовим.

Складний приклад автоматів АКС-74 і АКС-74Н складається із верхньої і нижньої тяг, затильника, обойми і наконечник, з'єднаних у одне ціле за допомогою зварювання. З правого боку прикладу на обоймі є антабка для ремня. У відкинутому положенні приклад утримується фіксатором, а у складеному – застібкою. Для складання прикладу потрібно утопити фіксатор (при цьому фіксатор вийде із зачеплення з наконечником приклада) і повернути приклад вліво навколо осі до закріплення прикладу застібкою, що знаходиться на лівій стінці ствольної коробки. Для відкидання приклада потрібно відвести застібку назад і повернути приклад вправо до закріплення його фіксатором. Для складання прикладу потрібно утопити праву застібку прикладу вколоткою чи кулею набою через отвір у правій стійці ствольної коробки і повернути приклад вліво до закріплення його лівою застібкою у складеному положенні. Для відкидання приклада потрібно натиснути пальцем руки на задню частину застібки з насічкою в лівий бік і повернути приклад вправо до закріплення його правою застібкою.

9. Затворна рама з газовим поршнем служить для приведення в дію затвора і ударно-спускового механізму.

Затворна рама має:

- всередині канал для повертального механізму і канал для затвора;
- ззаду – запобіжний виступ;
- по бокам – пази для руху затворної рами по відгинам ствольної коробки;
- з правого боку – виступ для опускання (повороту) важеля автоспуску і ручку для перезаряджання автомата;
- знизу – фігурний виріз для поміщення в ньому ведучого виступу затвора і паз для проходу відбивача ствольної коробки. У передній частині затворної рами закріплений газовий поршень.

10. Затвор служить для досилання набою у набійник, замикання каналу ствола, розбивання капсуля і виймання із патронника гільзи (набою). Він складається із остова, ударника, викидача з пружиною і віссю, шпильки. Остов затвора має:

- на передньому зрізі – циліндричний виріз для дна гільзи і паз для викидача;
- по бокам – два бокових виступу, які при замиканні затвору заходять у вирізи ствольної коробки;
- згори – ведучий виступ для повороту затвора при замиканні і відмиканні;
- на лівому боці – повздовжній паз для проходу відбиваючого виступу ствольної коробки – (паз в кінці розширений для забезпечення повороту затвора при замиканні);
- в потовщеній частині остова затвора – отвори для осі викидача і шпильки всередині остова затвора має канал для розміщення ударника.

Ударник має бойок і місце для шпильки. Викидач з пружиною служить для витягу гільзи із набійника і утримання її до зустрічі з відбиваючим виступом ствольної коробки. викидач має зачіп для захоплення гільзи, гніздо для пружини і виріз для осі.

Шпилька служить для закріплення ударника і осі викидача.

11. Повертальний механізм служить для повертання затворної рами із затвором в переднє положення, він складається із поверталь-

ної пружини, направляючого стержня, рухомого стержня і муфти. Направляючий стержень має на задньому кінці упор для пружини, п'яту з виступами для з'єднання із ствольною коробкою і виступ для утримання кришки ствольної коробки. Рухомий стержень на передньому кінці має зачіп для одягання муфти.

12. Газова трубка із ствольною накладкою складається із газової трубки, передньої і задньої з'єднаних муфт, ствольної накладки, металевого напівкільця і пластинчатої пружини. Газова трубка служить для направлення руху газового поршня. вона має направляючі ребра. Переднім кінцем газова трубка одягається на патрубок газової камери. Ствольна накладка служить для запобігання від опіків при стрільбі рук автоматик. Вона у автомата може бути дерев'яна чи пластмасова і має жолоб, у якому закріплено металеве напівкільце, відживаюче ствольну накладку від газової трубки (цим виключається поява качання накладки при всиханні деревини).

Ствольна накладка укріплена на газовій трубці посередністю передньої і задньої з'єднувальних муфт; задня з'єднувальна муфта має виступ, у який упирається замикач газової трубки; пластинчата пружина виключає повздовжнє розкачування трубки.

13. Ударно-спусковий механізм служить для спуску курка з бойового взведення чи із взведення автоспуску, нанесення удару по ударнику, забезпечення ведення автоматичного чи одиночного вогню, припинення стрільби, для запобігання пострілів при незачиненому затворі і для поставлення автомата на запобіжник.

Ударно-спусковий механізм розміщується у ствольній коробці, де кріпиться трьома взаємозамінними осями і складається із курка з бойовою пружиною, уповільнювача курка з пружиною спускового гачка, шептала поодинокого вогню з пружиною, перевідника і трубчатої осі.

Курок з бойовою пружиною служить для нанесення удару по ударнику.

На куркові є бойове взведення, взведення автоспуску, цапфи і отвори для осі.

14. Бойова пружина одягається на цапфи курка і своєю петлею діє на курок, а кінцями – на прямокутні виступи спускового гачка.

15. Уповільнювач курка служить для уповільнення руху курка вперед з метою покращення тучності бою при веденні автоматичного

вогню із стійких положень. Він має передній і задній виступи, отвір для осі, пружину і застібку.

16. Перевідник служить для встановлення автомата на автоматичний чи одиночний вогонь, а також на запобіжник. Він має сектор з цапфами, які розміщуються в отворах стінок ствольної коробки. Нижнє положення перевідника відповідає встановленню його на одиночний вогонь «ОД», середнє – на автоматичний вогонь «АВ» і верхнє – на запобіжник.

17. Спусковий гачок служить для утримання курка на бойовому взведенні і для спускання курка, він має фігурний виступ, отвір для осі, прямокутні виступи і хвіст. Своїм фігурним виступом він утримує курок на бойовому взведенні.

18. Шептало поодинокого вогню служить для утримання курка після пострілу в крайньому задньому положенні, якщо при веденні одиночного вогню спусковий гачок не був відпущений. Воно знаходиться на одній осі із спусковим гачком. Шептало поодинокого вогню має пружину, отвір для осі і виріз, в який входить сектор перевідника при веденні автоматичного вогню і стопорить шептало. Крім цього, виріз обмежує повертання сектору вперед при поставленні перевідника на запобіжник.

19. Автоспуск служить для автоматичного вивільнення курка із взведення автоспуску при стрільбі чергами, а також для запобігання спуску курка при незачиненому затворі, він має шептало для утримання курка на взведенні автоспуску, важіль для повороту автоспуску виступом затворної рами при підході її в переднє положення і пружину.

На одній осі з автоспуском знаходиться його пружина. Коротким кінцем вона з'єднана з автоспуском а її довгий кінець проходить вздовж лівою стінки ствольної коробки і входить у кільцеві проточки на осях автоспуску, курка і спускового гачка, утримуючи осі від випадання.

20. Цівка служить для зручності дії і для запобігання рук автоматника від опіків. Воно у автомата може бути дерев'яним або пластмасовим. Цівка прикріплюється до ствола знизу з допомогою з'єднувальної муфти і до ствольної коробки посередністю виступу, що трубки при стрільбі. Пластмасова цівка має металевий екран, призначений для зменшення нагрівання цівки при стрільбі.

Автомати і кулемети останніх випусків уповільнювача курка не мають.

21. Магазин служить для розміщення набоїв і подавання їх у ствольну коробку. Він складається із пластмасового корпусу, кришки, стопорної планки, пружини і подавача.

Корпус магазина з'єднує всі частини магазина і його бічні стінки мають ззовні (на горловині) загини для утримання набоїв від випадання і виступи, що обмежують піднімання подавача, на передній стінці є зачіп, а на задній – опорний виступ, посередністю яких магазин приєднується до ствольної коробки. На задній стінці корпусу знизу є контрольний отвір для визначення повноти спорядження магазина набоями.

Знизу корпус закривається пружиною. В кришці є отвір для виступу стопорної планки.

Всередині корпусу розміщується подавач і пружина із стопорної планки.

Подавач утримується на верхньому кінці пружини а допомогою внутрішнього загину на правій стінці подавача; подавач має виступ, що забезпечує шахове розміщення набоїв в магазині. Стопорна планка закріплена невід'ємно на нижньому кінці пружини і своїм виступом утримує кришку магазина від переміщення.

22. Багнет приєднується до автомата для поразки противника в бою. Крім того, він використовується у якості ножа, пилки (для розпилювання металу) і нижниць (для розрізання дроту). Дроти освітлювальної мережі необхідно різати по-одному, знявши попередньо ремінь із багнета і підвісну із піхв. При розрізанні дроту, слідкувати за тим, щоб руки не дотикалися до металевих поверхонь багнету і піхв. Робити проходи у електризованих дротяних загородах з допомогою багнета не дозволяється.

Багнет складається із леза і ручки. На лезі є ріжуча грань, пилка, заточена частина, яка у сполученні з піхвами використовується як нижниця, отвір в який вставляється виступ – ось піхв.

23. Ручка служить для зручності дій і для примикання багнета до автомата. На ручці є ремінь для зручності користування багнетом; з переду – кільце і виступ для приєднання до дульного гальма-компенсатора і зачіп для ремня; ззаду – металевий наконечник із з'єднувальним гвинтом. На наконечнику є повздовжні пази якими

багнет одягається на відповідні виступи на упорі основи мушки, застібка, запобіжний виступ і отвір для ремня.

24.Піхви служать для ношення багнету на поясному ремні. Крім того, вони використовуються разом із багнетом для розрізання дроту. Піхви мають підвіску з петлею, виступ ось, упор для обмеження повороту багнета при дії ним як ножицями, всередині піхв є пластинчата пружина з фіксатором для утримання багнета від випадання.

25.Приладдя до автомата служить для розбирання, збирання, чищення, змащування автомата і прискороного спорядження магазина набоями.

До належності відносяться шомпол, протирка, йоршик, викрутка, виколотка, пенал, мастильниці, обойми і перехідник.

26.Шомпол застосовується для чищення і змащування каналу ствола, а також каналів і порожнин частин автомата (кулемета). Він має головку з отвором для виколотки, різьбу для нагвинчування протирки чи йоршика.

27.Протирка застосовується для чищення і змащування каналу ствола, каналів і порожнин інших частин автомата. Вона має внутрішню різьбу для нагвинчування на шомпол і проріз для ганчір'я чи паклі.

28.Йоршик використовується для чищення каналу ствола розчином РЧС.

29.Викрутка і виколотка застосовується при розбиранні і збиранні автомата . Виріз на кінці викрутки призначений для вгвинчування і вигвинчування мушки, а бічний виріз – для закріплення протирки на шомполі.

Для зручності користування викруткою вона вставляється у бічні отвори пенала. При чищенні каналу ствола викрутка вкладається в пенал поверх головки шомпола.

30.Пенал служить для зберігання протирки, йоршика, викрутки і виколотки. він закривається кришкою. Пенал застосовується як ручка для викрутки при вгвинчуванні і вигвинчуванні мушки і для повороту замикача газової трубки, а також як ручка для шомпола. Пенал має сквозні отвори в які вставляється шомпол при чищенні автомату овальні отвори для викрутки і прямокутний отвір для повороту замикача газової трубки при розбиранні і збиранні автомату.

31. Мاستильниця служить для зберігати мастила, переноситься вона в кишені сумки для магазинів.

32.Обойма служить для переносування набоїв і прискореного спорядження магазину набоями. В обоймі розміщується 15 набоїв. Вона має два повздовжніх пази і пластинчасту пружину, що утримує набой від випадання. Крім цього, пластинчаста пружина забезпечує міцне з'єднання обойми з перехідником.

33.Перехідник служить для з'єднання обойми з магазином при спорядженні його набоями. Він має: знизу (розширену частину) – два загини, які входять у відповідні пази на горловині магазину; згори – два повздовжні пази для обойми, отвори для пружини обойми і упор, обмежуючий просування обойми при її вставленні у перехідник.

Будова та призначення бойового патрона.

1. Бойовий набій складається із кулі, порохового заряду і капсуля. 5,45-мм набой випускаються із звичайними і трасуючими кулями. Головна частина трасуючої кулі пофарбована у зелений колір. Для імітації стрільби застосовуються холості (без кулі) набой, стрільба якими ведеться із застосуванням спеціальної втулки.

2. Звичайна куля призначена для ураження живої сили ворога, розміщеної відкрито і за перешкодами, які пробиваються кулею.

Звичайна куля складається із сталюї покритої томпаком оболонки і сталюго осердя. Між оболонкою і осердям є свинцева сорочка.

3. Трасуюча куля також призначена для ураження хижої сили ворога. Крім цього, при польоті кулі в повітрі її трасуючий склад, що горить, на відстанях стрільби до 800 м залишає світловий слід, який дозволяє здійснювати коректування вогню і цілевказання. В оболонці трасуючої кулі в головній частині розміщене осердя, а у донній шашка пресованого трасуючого складу. Під час пострілу, полум'я від порохового заряду запалює трасуючий склад, який при польоті кулі дає світлий слід.

4. Гільза служить для з'єднання всіх частин набою, запобігання порохового заряду від зовнішнього впливу і для усунення прориву порохових газів в бік затвора. Вона має корпус для розміщення порохового заряду, дульце для закріплення кулі і дно. Ззовні біля дна гільзи зроблена кінцева проточка для зачепу викидача. У дні гільзи є гніздо для капсуля, ковадло і два затравлювальних отвори.

5. Пороховий заряд служить для надання кулі поступального руху: він складається із пороху сферичного зернування.

6. Капсуль служить для запалювання порохового заряду. Він складається із латунного ковпачка впресованого у нього ударного складу і фольгового кільця, але прикриває ударний склад.

7. Закупорювання 5,45-мм набоїв здійснюється у дерев'яні ящики. У ящик кладуться дві герметичне зачинених металевих коробки по 1 080 набоїв в кожній; набої в коробках запаковані у картонні пачки по 30 штук. Усього в ящику розміщується 2 160 набоїв. На бічних стінках ящиків, у яких закупорені набої з трасуючими кулями, нанесена зелена смуга. У кожному ящику є ніж для відкривання коробки.

Правила стрільби з АК. Призначення вихідних установок (вибір прицілу і точки прицілювання) для ведення вогню з автомата.

При стрільбі прямою наводкою призначаються наступні вихідні установки: приціл «Пр», прицільна марка «ПМ» (установка цілика, якщо він є на відкритому прицілі, або механічні барабанчики на оптичному прицілі), точка прицілювання «ТП».

Для обирання прицілу, точки прицілювання і цілика, необхідно визначити відстань до цілі і врахувати зовнішні умови, які можуть вплинути на дальність та напрямок польоту кулі. Приціл, цілик і точка прицілювання вибираються з таким розрахунком, щоб при стрільбі середня траєкторія проходила посередині цілі.

При стрільбі на дальність до 400 м вогонь слід вести, як правило, з прицілом 4 або «П» і цілком 0, прицілюючись в нижній край цілі або в середину, якщо ціль висока (фігура, що біжить (ростова, поясна).

При стрільбі на відстань, яка більше 400 м, приціл установлюють відповідно дальності до цілі, заокругленої до цілих сот метрів, і цілик 0. За точку прицілювання як правило, приймається середина цілі. Якщо умови обстановки не дозволяють змінити установку прицілу в залежності від дальності до цілі, то обмеження відстань прямого пострілу вогнем слід вести з прицілом, згідно відстані прямого пострілу, прицілившись в нижній край цілі.

Відстань до цілі визначається окоміром. При цьому відстань до цілі і місцевих предметів визначається по відрізмам місцевості, які добре запам'яталися у зоровій пам'яті, по ступені видимості і вели-

чині, яка уявляється до цілей (предметів), а також шляхом поєднання обох способів.

При визначенні дальності по відрізках місцевості необхідно яку-небудь первинну відстань, яка міцно закріпилась в зоровій пам'яті (наприклад, відрізок 100, 200 або 300 м), уявно відкласти від себе до предмета, (цілі).

При визначенні дальності по ступені видимості і величині яка уявляється, предметів (цілей) необхідно порівняти видиму величину цілі з закріпившимися в пам'яті видимими розмірами даної цілі на певних відстанях.

Якщо ціль виявлена біля орієнтира або місцевого предмету, відстань до якого відома, то при визначенні дальності до цілі необхідно на око врахувати її віддалення від орієнтира.

Вночі дальність до освітлених цілей визначається так само, як і вдень.

При визначенні дальності окоміром необхідно врахувати наступне:

- величина, яка здається, одного й того ж відрізка місцевості з віддаленням його від стрільця повільно скорочується;
- яри, лощини, річки, що перетинають напрямок на місцевий предмет або ціль, ховають (зменшують) відстань;
- малі предмети (куші, каміння, окремі фігури (здаються далі, ніж великі предмети, на тій же відстані (ліс, гора, колона військ);
- однокольниковий, одноманітний фон місцевості (луг, сніг, рілля) виділяє і ніби то приближає предмети, які знаходяться на ньому, якщо вони пофарбовані інакше, а строкатий, різноманітний фон місцевості, навпаки, маскуючи, і, якби, віддаляє предмети, що знаходяться на ньому;
- в похмурий день, в дощ, в сутінках, в туман, відстані здаються збільшеними, а в світлий, сонячний день, навпаки, зменшеними; в гірській місцевості видимі предмети ніби наближаються.

Прицілювання і спуск курка нероздільні і являють собою процес із декількох складових, наслідок якого – постріл. Характерною рисою цього процесу є те, що стрілець допускає при пострілі масу помилок, абсолютно їх не зауважуючи. У різних стрільців вони різні. Завдання керівника заняття – виявити ці помилки в конкретного

стрільця, зробити їх наочними і привести його до самостійного й свідомого їхнього усунення.

Сутність влучного пострілу полягає в тім, що процеси затримки подиху, прицілювання й спуска курка взаємозалежні й повинні виконуватися одночасно, як єдине ціле, у той самий проміжок часу.

Для спуску курка потрібно, міцно утримуючи автомат і затамувавши дихання, продовжувати плавне натискати на спусковий гачок до тих пір, доки курок непомітно для автоматника не спуститься з бойового взводу, тобто поки не прозвучить постріл.

Якщо при прицілюванні рівна мушка значно відхилилася від точки прицілювання, потрібно, не посилювати і не ослабляти тиску на спусковий гачок, уточнити наведення і знову збільшити натиск на спусковий гачок.

При спусканні курка не слід придавати значення легким коливанням рівної мушки біля точки прицілювання. Бажання дотиснути спусковий гачок в момент найкращого зміщення рівної мушки з точкою прицілювання, як правило, приводить до смикання за спусковий гачок і до неточного пострілу. Якщо автоматник натискаючи на спусковий гачок, відчує, що він не може більше не дихати, потрібно не збільшуючи і не зменшуючи натиску пальцем на спусковий гачок, поновити дихання та, знову затримавши його на видиху, уточнити наводку і продовжувати натискати на спусковий гачок.

При веденні вогню, особливо чергами потрібно міцно утримувати приклад в плечі, не міняючи положення ліктів і зберігаючи рівну мушку під точкою прицілювання. Після кожної черги (пострілу) швидко поновити правильність прицілювання. При стрільбі із положення лежачи, дозволяється автомат упирати магазином у ґрунт. При стрільбі безперервним вогнем по широкій цілі плавно переміщувати рівну мушку з одного флангу цілі до другого.

Припинення стрільби може бути тимчасовим і повним.

Для тимчасового припинення стрільби подається команда «Стій», а при стрільбі у русі – «Припинити вогонь». По цим командам автоматник припиняє натискати на спусковий гачок, ставить автомат на запобіжник та, якщо потрібно змінює магазин.

Для повного припинення стрільби після наказу «Стій» або «Припинити вогонь», подається наказ «Розряджай». За цим наказом автоматник ставить автомат на запобіжник, відтягує хомутик назад,

встановлюючи у автомата приціл на «П». розряджає автомат, а у автомата із складним прикладом, крім цього, складає приклад. При стрільбі із положення лежачи, спускає приклад (задню частину ствольної коробки) на землю, а дульну частину автомата, кладе на передпліччя лівою руки, і далі діє згідно обстановки.

Для розряджання автомата потрібно:

- від'єднати магазин;
- зняти автомат із запобіжника;
- повільно відвести затворну раму за ручку назад, вийняти набій із набійника і відпустити затворну раму;
- натиснути на спусковий гачок (спустити курок з бойового взводу);
- поставити автомат на запобіжник, взяти його «на ремінь», якщо стрільба велася із положення стоячи, або покласти на землю, якщо стрільба велась із положення лежачи;
- вийняти набой із магазину і приєднати його до автомата;
- підібрати набій, вийняти із набійника.

Для виймання набойів із магазину, потрібно взяти магазин у ліву руку горловиною вгору, опорним виступом до себе, правою рукою за допомогою набоя, зсовуючи набой по одному від себе, вийняти їх із магазину.

Для вставання потрібно:

- варіант 1 – підтягнути обидві руки на рівень грудей, утримуючи автомат правою рукою за цівку і ствольну накладку одночасно з цим звести обидві ноги разом, різко випрямляючи руки, підняти груди від землі і винести праву (ліву) ногу вперед, швидко встати і, якщо потрібно, почати рух;
- варіант 2 – підтягнути ліву руку на рівень грудей, утримуючи автомат правою рукою за пістолетну рукоятку в напрямку противника, одночасно з цим звести обидві ноги разом, різко випрямляючи ліву руку подавши корпус назад, з упором на коліна, швидко встати і, якщо потрібно, почати рух.

Після розряджання, якщо потрібно, командир подає команду «Зброю – до огляду». По цієї команді потрібно:

а) в положенні лежачи: від'єднати магазин і покласти його біля автомата горловиною до себе, зняти автомат із запобіжника, відвести за ручку затворну раму назад і повернути автомат дещо вліво; після огляду командиром набійника і магазину відпустити затвор-

ну раму вперед, спустити курок з бойового взведення (натиснути на спусковий гачок), поставити автомат на запобіжник та приєднати пустий магазин до автомату;

б) в положенні стоячи: утримуючи автомат лівою рукою знизу за цівку, лівою від'єднати магазин і тримати його у лівій руці подавачем догори (випуклою частиною від себе), пальцями лівою руки притиснути магазин до цівки автомата, зняти автомат із запобіжника, відвести затворну раму назад і повернути автомат дещо ліворуч.

Після огляду командиром набійника і магазина відпустити затворну раму вперед, спустити курок з бойового взведення (натиснути на спусковий гачок), поставити автомат на запобіжник, приєднати магазин і взяти автомат у положення «на ремінь».

Тема 6. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ ПІСТОЛЕТА «ФОРТ-17»

Призначення та бойові властивості 9 мм пістолета «ФОРТ-17». Основні характеристики 9мм пістолета «ФОРТ-17». Принцип дії пістолета «ФОРТ-17». Призначення частин пістолета «ФОРТ-17» для забезпечення безпеки користування. Будова пістолета «ФОРТ-17». Правила здійснення пострілу з пістолета «ФОРТ-17». Загальні вимоги розбирання та збирання пістолета «ФОРТ-17». Порядок неповного розбирання пістолета «ФОРТ-17». Порядок збирання пістолета «ФОРТ-17» після неповного збирання. Порядок огляду пістолета «ФОРТ-17» в зібраному стані.

Пістолет «Форт-17» є сучасною модифікацією пістолета «Форт-12». Полегшена, моноблочна, нероз'ємна рамка, виготовлена з високоякісного полімеру, дозволяє зберегти вогневу міць пістолета при зниженні його маси. В нижній передній частині рамки розміщені елементи кріплення у вигляді планки Пікатіні, на які можна встановити лазерний цілевказівник та тактичний ліхтар.

Основні данні 9мм пістолета «ФОРТ-17»:

1. Найбільш ефективний вогонь до . м. 50
2. Вага пістолета з магазином без патронів. г 680

3. Вага пістолета зі спорядженим магазином. г 830
4. Довжина пістолета. мм180
5. Висота пістолета. мм130
6. Довжина ствола. мм95
7. Калібр ствола. мм 9х18
8. Кількість нарізів ствола. шт 6
9. Ємкість магазину. шт12
10. Бойова швидкострільність, постр/хв 40
11. Початкова швидкість польота кулі. м/с320
12. Вбивча сила кулі зберігається до. М 350

Принцип дії пістолета «ФОРТ-17». Пістолет «Форт-17» – зброя напівавтоматична (самозарядна) з магазинною подачею патронів.

Принцип дії автоматики пістолета засновано на використанні енергії віддачі вільного затвору. Затвор не має зчеплення зі стволом.

Надійність запирання каналу ствола забезпечується інерційністю відносно великої маси затвору та силою зворотних пружин.

Ударно-спусковий механізм пістолета куркового типу подвійної дії (самозводний).

За необхідності, у певних обставинах якщо пістолет заряджений, а курок – знятий з бойового зводу, можна швидко відкрити або поновити вогонь безпосереднім натисканням на спусковий гачок без попереднього зведення курка.

Призначення частин пістолета «ФОРТ-17» для забезпечення безпеки користування. Надійний запобіжник розташований з лівого боку під час вмикання забезпечує:

- блокування затвора з рамкою, що не дозволяє відвести затвор назад і випадково зарядити пістолет або викинути патрон з патронника;
- блокування шептала з курком, що забезпечує надійне утримання курка на запобіжному або бойовому зводі;
- блокування шептала зі спусковою тягою та спусковим гачком, що попереджає спуск курка або стрільбу самозводом під час випадкового натискання на спусковий гачок;
- припинення руху курка до ударника у випадках потужних ударів курка о сторонні предмети під час падінь пістолета, за інших обставин, коли можливе викришення кромки запобіжного зводу курка та погнутість бойового зуба шептала.

Крім запобіжника в пістолеті передбачено інші засоби безпеки:

- якщо затвор не повністю закритий, то відокремлювач блокує спускову тягу і не дозволяє зробити постріл;
- відокремлювач запобігає переходу на автоматичну стрільбу, відхиляючи спускову тягу від шептала після кожного пострілу;
- при зведенні курка рукою, або при знятті його з бойового зводу після заряджання пістолета, можливий випадковий зрив пальця з головки курка, але, при цьому удар курка по ударнику не відбудеться (курок автоматично стає на запобіжний звід); курок, після його спуску, під дією важеля бойової пружини, повертається назад під деяким кутом від затвора і ударника (відбій курка), тому бойовий зуб шептала знаходиться попереду запобіжника зводу курка, що попереджає випадковий постріл при непередбачених ударах курком по сторонніх предметах, якщо пістолет заряджений, курок знято з бойового зводу, а запобіжник з будь-яких причин вимкнений; штифт на затворі усуває можливість вильоту ударника в бік стрільця.

Зручність користування пістолетом забезпечується наступним: конструкція скоби спускового гачка враховує можливість стрільби двома руками; розміри та форма рукоятки обрані з урахуванням антропометричних особливостей руки, що дозволяє вести влучну та інтенсивну стрільбу; разом з надійністю фіксування, забезпечено легке та зручне пересування прапорця запобіжника у відповідне положення; світловідбиваючі крапки на прицільному пристрої пістолета полегшують наведення його на ціль в сутінках, при певному освітленні ззаду; заскочка магазина передбачає від'єднання порожнього магазина без використання іншої руки; при тимчасовому ввімкненні запобіжника курок залишається на бойовому зводі, що дозволяє швидко поновити вогонь, уникаючи стрільби самозводом або із зведенням курка рукою.

Будова пістолета «ФОРТ-17». Пістолет складається з наступних вузлів, механізмів та частин:

1. Рамка зі стволом та заскочкою магазина.

До заскочки магазина входять наступні частини:

- власне заскочка магазина;
- пружина заскочки магазина.

2. Затвор з ударником, викидачем та запобіжником.

До складу викидача входять:

- власне викидач;
- гніток викидача;
- пружина викидача.

До складу ударника входять:

- власне ударник;
- пружина ударника;
- штифт ударника.

До складу запобіжника входять:

- власне запобіжник;
- гніток запобіжника;
- пружина гнітка запобіжника.

У відповідному пазу затвора запресований цілик.

3. Ударно-спусковий механізм

До складу ударно-спускового механізму входять:

- спусковий гачок з віссю;
- спускова тяга з віссю;
- пружина спускової тяги;
- відокремлювач;
- шептало;
- пружина шептала;
- курок зі штовхачем;
- бойова пружина;
- важіль бойової пружини;
- упор бойової пружини;
- вісь курка;
- корпус відбивача.

4. Затворна затримка з пружиною.

5. Комплект поворотних пружин зі спрямовуючою віссю.

6. Рукоятка з гвинтами.

7. Магазин.

До складу магазину входять:

- корпус магазину;
- подавач;
- пружина подавача;
- дно;
- кришка. (рис.4)

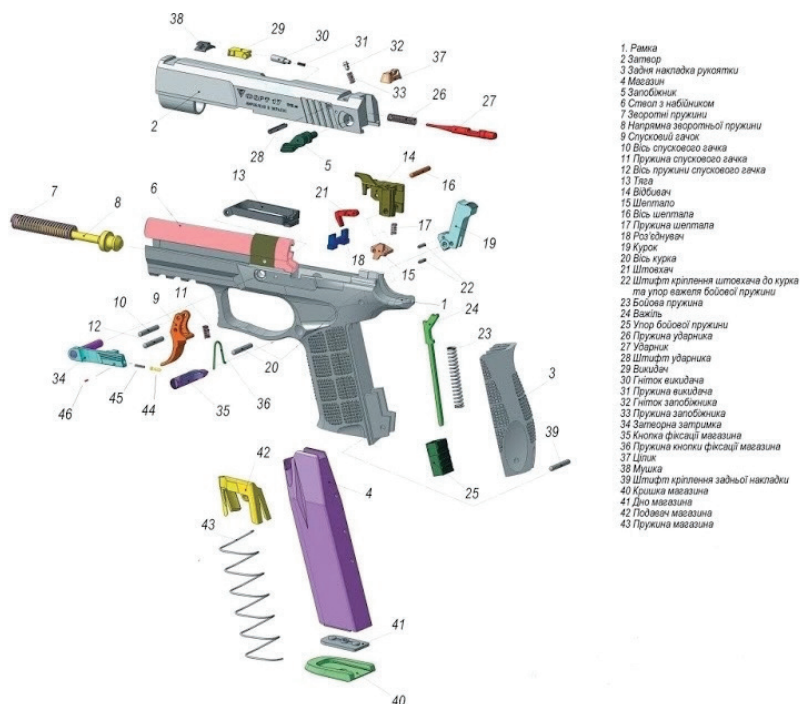

Рис. 4. Пістолет «ФОРТ-17» у розібраному вигляді (зображено взято з мережі Інтернет).

Правила здійснення пострілу з пістолета «ФОРТ-17». Для виконання пострілу необхідно спорядити магазин патронами, вставити його в основу рукоятки пістолета до фіксації заскочкою, вимкнути запобіжник, відвести затвор в крайнє заднє положення, відпустити його, спрямувати пістолет на ціль та натиснути вказівним пальцем на спусковий гачок. Це приводить до спуску курка, який б'є по ударнику.

Ударник, в свою чергу, розбиває капсуль патрона. У результаті чого, запалюється пороховий заряд і утворюється велика кількість порохових газів, тиск яких діє на кулю, стінки ствола та гільзу.

Під тиском газів, куля викидається з каналу ствола, а затвор, отримавши поштовх від дна гільзи, відходить назад, утримуючи викидачем гільзу та стискаючи зворотні пружини.

Гільза, зустрівшись з відбивачем, викидається через вікно затвора. Затвор, відходячи у крайнє заднє положення, повертає курок назад і ставить його на бойовий звід. Відійшовши назад до відказу, затвор під дією поворотних пружин повертається у переднє положення. Під час руху вперед, затвор нижнім краєм дзеркала просовує з магазина черговий патрон та подає його в патронник.

Канал ствола зачинений вільним затвором і пістолет знову готовий до пострілу.

Для виконання наступного пострілу потрібно відпустити спусковий гачок та знову натиснути на нього. Таким чином, стрільба буде вестись до використання всіх патронів, що були в магазині.

Коли використано останній патрон з магазина, затвор стає на затворну затримку і залишається в задньому положенні.

Для продовження стрільби слід вилучити порожній магазин, вставити споряджений патронами та натиснути на затворну затримку. Рухаючись вперед затвор, звільнений від затворної затримки, знову подає патрон до патронника.

Розбирання пістолета може бути неповним та повним.

Неповне розбирання виконується для чищення, змащування та огляду пістолета.

Повне розбирання виконується, як правило, для ремонту та заміни деталей.

Часте повне розбирання призводить до передчасного зношення частин та механізмів. Тому, в залежності від обставин (сильне забруднення пістолета, перебування під дощем, перехід на нове мастило та ін.), слід виконувати деяке подальше за неповним розбиранням від'єднання окремих частин та вузлів, необхідне для поліпшення якості обслуговування пістолета.

Особливо слід уникати від'єднання спускового гачка зі спусковою тягою, тому що це порушує керніння вісі спускового гачка, яке призначено для надійності утримання вісі в рамці.

Виконуючи розбирання та збирання пістолета слід дотримуватись наступних правил: – розбирання та збирання виконувати на столі або, в разі неможливості, на іншій чистій та нежорсткій поверхні, забезпечуючи надійне розташування на ній частин пістолета;

Порядок неповного розбирання пістолета «ФОРТ-17».

Неповне розбирання пістолета виконувати в наступній послідовності:

1. Витягти магазин з шахти основи рукоятки. Тримаючи пістолет правою рукою за рукоятку, великим пальцем цієї руки натиснути на заскочку магазину. Лівою рукою підхопити та від'єднати магазин. Перевірити, чи є патрон у патроннику, для чого вимкнути запобіжник (опустити прапорець униз), відвести лівою рукою затвор в заднє положення, оглянути патронник та відпустити затвор.

ПРИМІТКА: Якщо під час відведення затвора назад тиснути великим пальцем правої руки на затворну затримку знизу-догори, то затвор залишиться в задньому положенні, що надає певної зручності, особливо під час огляду зброї керівником стрільб після учбової стрільби.

2. Від'єднати затворну затримку. Натиснути на вісь затворної затримки (з правого боку) протиркою або кутом кришки магазину таким чином, щоб частина вісі, що виступає, втопилась в каналі для неї. Узявшись зліва за затворну затримку, від'єднати її від рамки.

3. Від'єднати затвор від рамки. Лівою рукою відвести затвор в крайнє заднє положення та, піднявши його задній кінець, дати йому просунутись вперед під дією затворної пружини. Відокремити затвор від рамки, знімаючи його з ствола.

4. Відокремити зворотні пружини зі спрямовуючою віссю. Обережно тримаючи рамку стволом дещо догори, вивести зворотні пружини (разом зі спрямовуючою віссю) з жолоба рамки. За потребою, зняти пружини зі спрямовуючої вісі та роз'єднати їх між собою.

Збирання пістолета після неповного розбирання виконувати в наступній послідовності:

1. Приєднати зворотні пружини до спрямовуючої вісі. Якщо зворотні пружини були роз'єднані між собою та зняті зі спрямовуючої вісі, то потрібно їх надіти на неї. Дещо піднявши ствол пістолета, увести зворотні пружини зі спрямовуючою віссю в жолоб рамки під стволом.

2. Приєднати затвор до рамки. Тримаючи рамку за рукоятку в правій руці, а затвор в лівій руці, ввести вільні кінці поворотних пружин у відповідний канал в затворі та відвести затвор в крайнє заднє положення так, щоб дульна частина ствола пройшла крізь отвір затвора. Опустити задній кінець затвора на рамку так, щоб повздовжні виступи та пази на затворі і рамці співпадали. Притискуючи затвор до рамки дозволити йому, під дією поворотних пружин, енергійно повернутися в переднє положення.

3. Приєднати затворну затримку. Лівою рукою узяти затворну затримку важелем назад, вставити її вісь в отвір у рамці і натиснути із зусиллям, достатнім для проходження вісі поворотних пружин. Під час чого повинно бути чутно характерне клацання. Натискаючи спусковий гачок, звільнити курок з бойового зводу. Увімкнути запобіжник (підняти прапорець уверх).

4. Вставити магазин у шахту основи рукоятки. Тримаючи пістолет у правій руці, великим та вказівним пальцями лівої руки вставити магазин в основу рукоятки крізь нижнє вікно. Натиснути на кришку магазину так, щоб заскочка магазину заскочила у відповідний проріз на корпусі магазину, під час чого повинно бути чутно легке клацання.

Удари по магазину долонею забороняються!

5. Перевірити, чи правильно виконано збирання пістолета після неповного розбирання.

а) вимкнути запобіжник (опустити запобіжник донизу).

б) відвести затвор у заднє положення і відпустити його. Затвор повинен залишитись на затворній затримці в задньому положенні.

в) натиснути донизу великим пальцем правої руки на затворну затримку. Затвор, під дією обох поворотних пружин, повинен енергійно повернутись в переднє положення, а курок повинен стояти на бойовому зводі.

Притримуючи курок великим пальцем, вказівним пальцем натиснути спусковий гачок, дещо відпустити курок і відпустити спусковий гачок та остаточно відпустити курок, який повинен стати на запобіжний звід під певним кутом відносно затвора

Можливі помилки:

- неповністю приєднано затворну затримку;
- неповністю приєднано магазин до шахти основи рукоятки;
- не приєднано одну з поворотних пружин.

ПРИМІТКА: З метою дотримання правил безпеки слід пам'ятати, що під час перевірки правильності збирання пістолета, крім згаданих помилок, випадкова наявність патрона в магазині також може бути причиною не спрацювання затворної затримки та досилання патрона в патронник.

Якщо правильно поводитись з пістолетом, уважно доглядати та зберігати, то він буде надійним та безвідмовним у користуванні.

Однак, довготривала робота призводить до спрацьовування частин і механізмів, а необережне поводження та недостатньо ретельний догляд можуть спричинити затримки під час стрільби.

Для попередження затримок під час стрільби з пістолета та забезпечення безвідмовності у його роботі пістолета, необхідно:

- правильно готувати пістолет до стрільби;
- вчасно та з дотриманням усіх правил оглядати, чистити та змащувати пістолет, особливо старанно слідкувати за чистотою та змащуванням частин, що труться;
- вчасно проводити ремонт пістолета;
- перед стрільбою оглядати патрони (несправні, іржаві та брудні патрони для стрільби не використовувати);
- під час стрільби та пересування оберігати пістолет від забруднення та ударів;
- якщо пістолет перед стрільбою перебував тривалий час в умовах морозу, то перед його заряджанням слід кілька разів енергійно відвести затвор рукою та відпустити його, до того ж після кожного відведення та відпускання затвору здійснювати спуск курка, натискуючи на хвіст спускового гачка.

Порядок огляду пістолета «ФОРТ-17» в зібраному стані. Необхідно перевірити:

1. Чи немає на частинах пістолета нальоту іржі, подряпин, забоїн та тріщин. Чи відповідають номери на затворі та магазинах номеру на рамці.

2. Чи немає забоїн на мушці та в прорізі цілика, що заважають прицілюванню. Чи міцно утримується цілик у пазу затвора.

3. Чи легко перемикається запобіжник з одного положення в інше та чи надійно фіксується в крайніх положеннях.

4. Чи має курок «відбій».

Якщо курок спущено та повністю відведено назад спусковий гачок, голівка курка, після натискання на неї пальцем руки, повинна податись уперед, а після припинення натискання – енергійно повернутись в попереднє положення; після припинення натискання на голівку спускового гачка та відпускання спускового гачка, курок повинен стати та запобіжний звід та в цьому положенні під достатньо потужним натиском руки не повинен зриватись із запобіжного зводу та зміщуватись уперед.

5. Чи надійно утримується затворна затримка в отворі затвора.
 6. Чи міцно закручені гвинти рукоятки.
 7. Чи немає в каналі ствола бруду; нальоту іржі та інших дефектів. Для цього потрібно затвор поставити на затворну затримку та подивитись в канал ствола з дульної частини, вставивши у вікно затвора білий папір.
 8. Чи не погнуті стінки та верхні краї корпусу магазина, та чи вільно рухається подавач в магазині.
 9. Чи вільно вставляється магазин (запасний магазин) в шахту основи рукоятки та виймається з неї, чи надійно утримується заскочкою магазина.
 10. Чи правильно працюють частини і механізми пістолета.
- Збільшення (зменшення) висоти цілика або пересування його вправо (вліво) на 1 мм зміщує положення середньої точки влучення у відповідний бік на 19 см.

Тема 7. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ СНАЙПЕРСЬКОЇ ГВИНТІВКИ ДРАГУНОВА (СГД)

Призначення та бойові властивості гвинтівки Драгунова. Основні дані гвинтівки Драгунова. Основні частини і механізми снайперської гвинтівки. Загальні правила розбирання і збирання гвинтівки Драгунова. Порядок неповного розбирання снайперської гвинтівки. Порядок збирання снайперської гвинтівки після неповного розбирання. Правила здійснення пострілу із гвинтівки Драгунова. Прийоми стрільби зі снайперської гвинтівки. Правила стрільби з гвинтівки лежачи. Правила прийняття положення для стрільби з гвинтівки з коліна. Правила прийняття положення для стрільби з гвинтівки сидячи. Правила прийняття положення для стрільби з гвинтівки стоячи. Правила заряджання гвинтівки. Порядок припинення стрільби з гвинтівки Драгунова.

Снайперська гвинтівка Драгунова є зброєю снайпера і призначена для знищення різних одиночних цілей, які з'являються, рухаються, відкритих і маскованих.

Для стрільби зі снайперської гвинтівки застосовуються гвинтівкові патрони зі звичайними, трасуючими і бронебійно-запальними кулями або гвинтівкові снайперські патрони.

Вогонь зі снайперської гвинтівки ведеться одиночними пострілами. Подача патронів під час стрільби здійснюється з коробчатого магазину ємністю на 10 патронів.

Снайперська гвинтівка є самозарядною зброєю. Перезарядження гвинтівки ґрунтується на використанні енергії порохових газів, які відводяться з каналу ствола до газового поршня.

Під час пострілу частина порохових газів, що прямують за кулею, через газовідвідний отвір у стінці ствола потрапляє в газову камеру, тисне на передню стінку газового поршня і відкидає поршень зі штовхачем, а разом з ними і затворну раму в заднє положення. Під час відходу затворної рами назад затвор відкриває канал ствола, виймає із патронника гільзу і викидає її зі ствольної коробки назовні, а затворна рама стискає зворотні пружини і взводить курок (ставить його на взвод автоспуска).

У переднє положення затворна рама з затвором повертається під дією зворотного механізму, затвор при цьому досилає черговий патрон із магазину в патронник і закриває канал ствола, а затворна рама виводить шептало автоспуска з під взводу автоспуска курка. Курок стає на бойовий взвод.

Запирання затвора здійснюється його поворотом ліворуч і заходженням бойових виступів затвора у вирізи ствольної коробки.

Для здійснення чергового пострілу необхідно відпустити спусковий гачок і натиснути на нього знову. Після звільнення спускового гачка тяга просувається вперед і її зачіп заскакує за шептало, а під час натискання на спусковий гачок зачіп тяги повертає шептало і роз'єднує його з бойовим взводом курка.

Під час пострілу останнім патроном, коли затвор відійде назад, подавач магазину піднімає в верх останов затвора, затвор упирається в нього і затворна рама зупиняється в задньому положенні. Це є сигналом про те, що треба знову зарядити гвинтівку.

Основні характеристики гвинтівки Драгунова:

1. Найбільш ефективний вогонь до. м 800
2. Прицільна дальність стрільби з оптичним прицілом. м 1300
3. Прицільна дальність стрільби з відкритим прицілом. м 1200

4. Дальність прямого пострілу по грудній фігурі. м 430
5. Дальність прямого пострілу по фігурі, що біжить.м640
6. Бойова скорострільність за 1хв 30
7. Калібр. мм 7,62
8. Вага снайперської гвинтівки без багнета, з оптичним прицілом, неспорядженим магазином і щогою приклада. кг4,3

Снайперська гвинтівка складається з таких основних частин і механізмів:

1. ствола зі ствольною коробкою, відкритим прицілом і прикладом;
2. кришки ствольної коробки;
3. зворотного механізму;
4. затворної рами;
5. затвора;
6. газової трубки з регулятором, газового поршня і штовхача з пружиною;
7. ствольних накладок (правої і лівої);
8. ударно-спускового механізму;
9. запобіжника;
- 10.магазину;
11. щоки приклада;
- 12.оптичного прицілу;
- 13.багнета.

До комплекту снайперської гвинтівки входять: приладдя, ремінь, чохол для оптичного прицілу, сумка для перенесення оптичного прицілу і магазинів, сумочка для перенесення зимового пристрою освітлення сітки, запасних батарейок і мастильниці.

Розбирання снайперської гвинтівки може бути неповним і повним: неповне – для чищення, змащення і огляду гвинтівки; повне – для чищення у випадку сильного забруднення гвинтівки, після перебування її під дощем або в снігу, під час переходу на нове змащення і ремонту. Часте розбирання гвинтівки не допускається, тому що це прискорює зношування частин і механізмів.

Розбирання і збирання гвинтівки потрібно робити на столі або чистій підстилці; частини і механізми класти в порядку розбирання, поводитися з ними обережно, не класти одну частину на іншу, не застосовувати зайвих зусиль і різких ударів. Під час збирання гвин-

тівки зв'язати номери на її частинах: номеру на ствольній коробці повинні відповідати номери на затворній рамі, затворі, ударно-спусковому механізмі, кришці ствольної коробки, оптичному прицілі й інших частинах гвинтівки.

Порядок неповного розбирання снайперської гвинтівки:

1) Від'єднати магазин. Узяти магазин правою рукою, натискаючи великим пальцем на засувку, подати нижню частину магазина вперед і від'єднати його. Після цього перевірити, чи немає патрона в патроннику, для чого опустити запобіжник униз, відвести рукоятку перезарядження назад, оглянути патронник і відпустити рукоятку.

2) Від'єднати оптичний приціл. Підняти ручку затискного гвинта і повернути його у бік наочника до упору, зрушити приціл назад і від'єднати його від ствольної коробки.

3) Від'єднати щоку приклада. Повернути застібку замка щоки вниз, зняти петлю із зачепа обойми і від'єднати щоку.

4) Від'єднати кришку ствольної коробки із зворотним механізмом. Повернути замикач кришки ствольної коробки назад до встановлення його на фіксатор; підняти вгору задню частину кришки ствольної коробки і від'єднати кришку із зворотним механізмом.

5) Від'єднання кришки ствольної коробки зі зворотним механізмом

6) Від'єднати затворну раму із затвором. Відвести затворну раму назад до упору, трохи підняти її (мал. 7) і від'єднати від ствольної коробки.

7) Від'єднати затвор від затворної рами. Відвести затвор назад; повернути його так, щоб ведучий виступ затвора вийшов з фігурного вирізу затворної рами, і вивести затвор уперед

8) Від'єднати ударно-спусковий механізм. Повернути запобіжник уверх до вертикального положення (мал. 9, а), зрушити його праворуч і від'єднати від ствольної коробки; взяти за спускову скобу і рухом униз від'єднати ударно-спусковий механізм від ствольної коробки.

9) Від'єднати ствольні накладки. Притиснути замикач верхнього упорного кільця до газової трубки до виходу відгибу замикача з вирізу кільця і повернути замикач праворуч до упору і зрушити частину верхнього упорного кільця, яка переміщається, уперед; натискаючи ствольну накладку вниз і відводячи убік, від'єднати її від

ствола. У випадку виникнення труднощів із від'єднанням ствольних накладок вставити виріз ключа пенала у вікно накладки і рухом униз і вбік від'єднати ствольну накладку.

10) Від'єднати газовий поршень і штовхач із пружиною. Відвести штовхач назад, вивести його передній кінець із гнізда поршня і від'єднати від газової трубки поршень і увести передній кінець штовхача в газову трубку; піджати пружину штовхача до виходу її з каналу прицільної колодки.

Порядок збирання снайперської гвинтівки після неповного розбирання:

1) Приєднати газовий поршень і штовхач із пружиною. Надіти пружину на задній кінець штовхача; увести передній кінець штовхача в газову трубку, підтиснути пружину і ввести задній кінець штовхача з пружиною в канал прицільної колодки; відвести штовхач назад і вивести його передній кінець з газової трубки вбік; вставити газовий поршень у газову трубку, а передній кінець штовхача – у гніздо поршня.

2) Приєднати ствольні накладки. Вставити задній (розширений) кінець правої (лівої) ствольної накладки в нижнє упорне кільце вирізом накладки до прицілу і, натискаючи накладку вниз, приєднати її до ствола; насунути частину верхнього упорного кільця, яка переміщається, на наконечники накладок і повернути замикач верхнього упорного кільця у бік газової трубки до входження його відгину у виріз на кільці.

3) Приєднати ударно-спусковий механізм. Завести вирізи корпусу ударно-спускового механізму за вісь перемички ствольної коробки і притиснути ударно-спусковий механізм до ствольної коробки; ввести вісь запобіжника в отвір ствольної коробки; повернути запобіжник у вертикальне положення, щільно притиснути до ствольної коробки і повернути вниз до входження виступу щитка в нижню фіксуючу виїмку ствольної коробки.

4) Приєднати затвор до затворної рами. Вставити затвор циліндричною частиною в канал затворної рами; повернути затвор так, щоб його ведучий виступ увійшов у фігурний виріз затворної рами, і просунути затвор уперед до упору.

5) Приєднати затворну раму з затвором. Утримуючи затвор у передньому положенні, вставити напрямні виступи затворної рами у

вирізи відгинів ствольної коробки, невеликим зусиллям притиснути затворну раму до ствольної коробки і просунути вперед.

6) Приєднати кришку ствольної коробки зі зворотним механізмом. Ввести зворотний механізм у канал затворної рами; стискаючи зворотні пружини, вставити виступи на передньому кінці кришки у вирізи на нижньому упорному кільці; натиснути на задній кінець кришки до повного її прилягання до ствольної коробки; повернути замикач кришки ствольної коробки вперед до постановки його на фіксатор.

7) Приєднати щоку приклада. Накласти щоку на верхню частину приклада застібкою праворуч проти вирізу для неї; надіти петлю на зачіп обойми і повернути застібку нагору.

8) Приєднати оптичний приціл. Сполучити пази на кронштейні прицілу з виступами на лівій стінці ствольної коробки; просунути приціл уперед до упору і повернути ручку затискного гвинта вбік об'єктива до заходу її відгину у виріз на кронштейні.

9) Приєднати магазин. Ввести у вікно ствольної коробки зачіп магазину і повернути магазин на себе так, щоб засувка заскочила за опорний виступ магазину.

Для здійснення пострілу необхідно зняти гвинтівку із запобіжника і натиснути на спусковий гачок.

Під час зняття гвинтівки із запобіжника (переведення у положення «Вогонь») відкривається виріз для руху рукоятки перезаряджання і звільняються хвіст шептала і спусковий гачок.

Під час натискання на хвіст спускового гачка він разом з тягою переміщується назад, зачіп тяги повертає шептало і розчіплює його з бойовим взводом курка. Курок під дією бойової пружини повертається на своїй осі та енергійно завдає удару по ударнику. Ударник бойком розбиває капсуль патрона. Ударний склад капсуля патрона запалюється, полум'я через затравлювальні отвори в дні гільзи проникає до порохового заряду і запалює його. Відбувається постріл.

Куля під дією порохових газів рухається каналом ствола; як тільки вона проходить газовідвідний отвір, частина газів поринає через цей отвір у газову камеру і тисне на газовий поршень, а останній – на штовхач. Штовхач, стискаючи свою пружину, ударяє в передню площадку затворної рами і відкидає затворну раму із затвором назад. Відходячи назад, затворна рама (як і під час відведення її назад за

рукоятку перезаряджання) переднім скосом фігурного вирізу повертає затвор навколо повздовжньої осі і його бойові виступи виходять з вирізів ствольної коробки – відбувається відмикання затвора і відчинення каналу ствола; виступ затворної рами звільняє важіль автоспуска, і шептало автоспуска притискається до площини курка. До цього часу куля вилітає із каналу ствола.

Газовий поршень зі штовхачем рухаються назад, стискаючи пружину штовхача, до упору віночка штовхача в прицільну колодку. Надалі стиснута пружина штовхача досилає штовхач і газовий поршень уперед до впирання голівки поршня в торець газової трубки. Затворна рама із затвором за інерцією продовжує рух назад; гільза, яка утримується зацепом викидача, наштовхується на відбивний виступ ствольної коробки і викидається назовні.

Надалі робота частин і механізмів, за винятком курка, спускового гачка і шептала, відбувається так само, як і під час заряджання. Курок наприкінці повороту вдаряє по передній частині тяги спускового гачка, опускає її вниз і роз'єднує із шепталом, а потім стає на взвод автоспуска. Шептало під дією довгого кінця бойової пружини стає у вихідне положення – проти бойового взводу курка.

Для здійснення наступного пострілу необхідно відпустити спусковий гачок і знову натиснути на нього. Коли спусковий гачок буде відпущений, він під дією пружини спускового гачка разом з тягою просунеться вперед і зачіп тяги заскочить за перемичку шептала, а під час натискання на спусковий гачок шептало вийде із зачеплення з бойовим взводом курка і звільнить курок – відбудеться черговий постріл.

Після пострілу останнім патроном, який знаходиться в магазині, подавач магазину, піднімаючись вгору, своїм виступом діє на останов затвора і висуває його з гнізда ствольної коробки, стискаючи пружину останова.

Під час руху затворної рами вперед досилач затвора упирається в останов затвора і затворна рама зупиняється в цьому положенні, вказуючи на витрату всіх патронів у магазині. Під час від'єднання магазину від гвинтівки затворна рама залишається на останові затвора, тому що пружина останова затвора не може опустити останов, притиснутий затвором. Щоб останов затвора опустився у своє гніздо, необхідно відвести затворну раму назад, а при приєднаному

неспорядженому магазині, утримуючи затворну раму за рукоятку перезаряджання, натиснути на подавач магазина.

Снайперська гвинтівка повинна бути справною і готовою до дії. Цього досягають своєчасним і вмілим чищенням, змащенням і правильним зберіганням гвинтівки.

Залежно від умов місцевості і вогню противника стрільба зі снайперської гвинтівки може вестися з положення лежачи, сидючи, з коліна і стоячи.

Стрільба зі снайперської гвинтівки складається з підготовки до стрільби, здійснення пострілу і припинення стрільби.

Підготовка до стрільби. Снайпер готується до стрільби за командою або самостійно. На навчальних заняттях команда для підготовки до стрільби може подаватися роздільно, наприклад: «На вогневий рубіж, кроком – руш» і потім «Заряджай». Якщо потрібно, перед командою «Заряджай» указується положення для стрільби.

Підготовка до стрільби включає прийняття положення для стрільби і заряджання гвинтівки. Крім того, під час прийняття положення для стрільби снайпер знімає чохол з оптичного прицілу й укладає його в сумку для оптичного прицілу і магазинів, а також знімає гумовий ковпачок з об'єктива і надіває його на корпус для батарейки; у негоду і коли сонячні промені падають попереду, висуває вперед бленду.

Для прийняття положення для стрільби лежачи подати праву руку по ремені трохи вгору і, знімаючи гвинтівку з плеча, підхопити її лівою рукою за ствольні накладки, потім узяти гвинтівку правою рукою за ствольні накладки дульною частиною вперед; одночасно з цим зробити повний крок правою ногою вперед і трохи праворуч. Нахилиючись вперед, опуститися на ліве коліно і поставити ліву руку на землю поперед себе, пальцями праворуч; потім, опираючись послідовно на стегно лівої ноги і передпліччя лівої руки, лягти на лівий бік і швидко перевернутися на живіт, злегка розкинувши ноги носками назовні; покласти гвинтівку ствольними накладками на долоню лівої руки прийняття положення для стрільби лежачи:

Для прийняття положення для стрільби з коліна взяти гвинтівку в праву руку за ствольні накладки дульною частиною вперед, одночасно з цим відставити праву ногу назад, опуститися на праве коліно і присісти на каблук; гомілка лівої ноги при цьому повинна залиша-

тися у вертикальному положенні, а стегна – скласти кут, близький до прямого. Перекласти гвинтівку ствольними накладками в ліву руку, направивши її в бік цілі.

Для прийняття положення для стрільби сидячи взяти гвинтівку в праву руку за ствольні накладки дульною частиною вперед і одночасно, опираючись на ліву руку, сісти на землю в півоберта відносно напрямку на ціль, міцно упершись каблуками в землю або схрестивши ноги і підгорнувши їх під себе, щоб ступня однієї ноги була між стегном і гомілкою іншої; покласти ліву руку на стегно лівої ноги, як зручніше, і взяти цією рукою гвинтівку за ствольні накладки.

Для прийняття положення для стрільби стоячи повернутися на півоберта праворуч відносно напрямку на ціль і, не приставляючи лівої ноги, відставити її ліворуч приблизно на ширину плечей, як зручніше снайперові, розподіливши при цьому вагу тіла рівномірно на обидві ноги. Одночасно, подаючи праву руку по реміню трохи вверх, зняти гвинтівку з плеча і, підхопивши її лівою рукою знизу за ствольні накладки, енергійно подати дульною частиною вперед, у бік цілі.

Для заряджання гвинтівки потрібно:

- приєднати до гвинтівки споряджений магазин, якщо він не був раніше приєднаний;
- зняти гвинтівку із запобіжника;
- відвести затворну раму за рукоятку перезаряджання назад до упору і відпустити її;
- поставити гвинтівку на запобіжник, якщо не передбачається негайного відкриття вогню або не надійшло команди «Вогонь».

Під час тренувальних стрільб виконувати команди керівника стрільб. Після команди «На вогневий рубіж -- руш», знаходячись на вогневому рубежі керівник дає команду «Зайняти положення лежачи для стрільби».

У команді на відкриття вогню вказується: кому стріляти, ціль, приціл, бічна поправка і точка прицілювання, наприклад: «Снайперові Іванову, по мишені п'ять, ліворуч один, під ціль – вогонь».

Зняти гвинтівку із запобіжника (якщо вона була поставлена на запобіжник); – утримуючи гвинтівку лівою рукою за ствольні накладки або за магазин, а правою – за приклад і не гублячи цілі з

очей, уперти гвинтівку прикладом у плече так, щоб відчувати щільне прилягання до плеча всього потильника приклада;

- нахиливши голову трохи вперед і не напружуючи шиї, праву щоку прикласти до щоки приклада;
- вказівний палець правої руки (першим суглобом) покласти на спусковий гачок.

Лікті повинні бути: під час стрільби лежачи, коліна і лікті поставити на землю в найбільш зручне положення, приблизно на ширину плечей;

Якщо для більш міцного утримання гвинтівки під час стрільби використовується ремінь, то його потрібно розмістити під кистю лівої руки так, щоб він притискав її до ствольних накладок.

Під час спуску курка не потрібно надавати значення легким коливанням косинця сітки (рівної мушки) біля точки прицілювання. Прагнення натиснути спусковий гачок у момент найкращого суміщення косинця сітки (рівної мушки) із точкою прицілювання, як правило, призводить до смикання за спусковий гачок і неточного пострілу. Якщо стріляючий, натискаючи на спусковий гачок, відчує, що не може більше не дихати, то він повинен, не підсилюючи і не послабляючи натиску на спусковий гачок, відновити дихання, потім, знову затримавши його на видиху, уточнити прицілювання і продовжити натиск на спусковий гачок.

Припинення стрільби може бути тимчасовим і повним.

Для тимчасового припинення стрільби подається команда «Стій» або «Припинити вогонь». За цією командою стріляючий повинен припинити натиск на спусковий гачок, поставити гвинтівку на запобіжник і, якщо потрібно, змінити магазин.

Для зміни магазину треба від'єднати магазин від гвинтівки і приєднати споряджений магазин. Якщо в магазині були витрачені всі патрони, то після приєднання спорядженого магазину до гвинтівки треба відвести затворну раму за рукоятку перезарядження назад, відпустити її і поставити гвинтівку на запобіжник.

Для повного припинення стрільби після команди «Стій» або «Припинити вогонь» подається команда «Розряджай». За цією командою необхідно установити верхній і нижній маховички на 0 (хомутик прицілу відтягнути назад до упору та встановити приціл на «П»), розрядити гвинтівку і далі діяти відповідно вказівок керівника стрільб.

Після розряджання, якщо потрібно, керівник подає команду, «Зброю – до огляду».

За цією командою потрібно:

- у положенні лежачи: від'єднати магазин і покласти його біля гвинтівки подавачем до себе, зняти гвинтівку із запобіжника, відвести затворну раму назад і повернути гвинтівку трохи вліво;
- після огляду керівником стрільб патронника і магазина, відпустити затворну раму вперед, спустити курок з бойового взводу (натиснути на спусковий гачок), поставити гвинтівку на запобіжник, приєднати магазин до гвинтівки і прийняти положення стоячи.

ПРОГРАМА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Тема 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ВОГНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ

***Методичні рекомендації:** засвоєння загальних положень вогневої підготовки передбачає прослуховування лекції за даною темою та закріплення здобутих знань під час виконання самостійної роботи та обговорення визначених питань під час проведення практичного заняття. Особливої уваги необхідно приділити питанням нормативного регулювання підстав використання вогнепальної зброї та основам внутрішньої та зовнішньої балістики, які є базовими для напруцювання практичних навичок стрільби.*

Навчальні питання до практичного заняття № 1.

1. Вогневої підготовки: цілі і завдання.
2. Правові підстави використання вогнепальної зброї.
3. Поняття вогнепальної зброї.
4. Види стрілецької вогнепальної зброї.
5. Загальні складові устрою вогнепальної зброї.
6. Основи внутрішньої і зовнішньої балістики.

Самостійна робота

1. Опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури та засвоєння загальних положень необхідності набуття навичок володіння та поводження із вогнепальною зброєю.
2. Засвоєння положень законодавства України, що регламентують основи володіння та поводження із вогнепальною зброєю.
3. Підготовка рефератів або доповідей та презентацій до них за темами: «Історія вогнепальної зброї», «Класифікація вогнепальної зброї», «Право на цивільну вогнепальну зброю: за та проти».

Контрольні питання:

1. Яке значення має вогнева підготовка для військових та правоохоронців?
2. Назвіть основні принципи вогневої підготовки.

3. Які положення для стрільби ви знаєте?
4. Як контроль дихання впливає на точність стрільби?
5. Що таке правильний спуск курка і чому він важливий?

Рекомендована література

1. Боєприпаси: підручник / П. П. Ткачук, В. О. Чумакевич, О. М. Дробан, Б. С. Федор, П. М. Євдокімов Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 266 с.

2. Вогнева підготовка : навч. посіб. / авт.-уклад.: В. В. Федоров, П. В. Пістряк, А. Ф. Бальва, І. С. Луценко, В. В. Чумак ; за заг. ред. В. В. Федорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. воєн. підгот. ф-ту № 3. Харків: ХНУВС, 2019. 256 с.

3. Вогнева підготовка : навчальний посібник / Глушенко В. Ф. Безносюк Л. В. та ін. Вінниця: «ДТП», 2003. 160 с.

4. Вогнева підготовка працівника Національної поліції України: навчальний посібник/ С. М. Банах, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів, М. Д. Курляк, К. О. Маліновська та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 408 с

5. Вогнева підготовка: навч.-метод. посіб. / С. П. Максимов, О. В. Запорожанов, О. Г. Шкапа та ін. Київ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 108 с.

6. Вогнева підготовка: Навчальний посібник / Авторський колектив: В. А. Дідковський, Д. В. Лук'янов, І. М. Мазур, Є. В. Полікарпов, В. В. Свінціцький. Київ: НАВС, 2015. 320 с

7. Вогнева підготовка: навчальний посібник МВС України/ за заг. Редакцією В. Ф. Глушенко. Вінниця: «ДТП», 1998. 160 с.

8. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / А. В. Жбанчик, О. Г. Комісаров, В. П. Тимофєєв, Д. Ю. Сіротченков, О. І. Кузнецов. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.

9. Вогнева підготовка. Методика підготовки та проведення занять. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 202 с.

10. Голик А. В., Тулінов В. С. Вогнева підготовка (теоретичний розділ): Альбом схем: навч. посіб. Донецький юридичний інститут, 2017. 145 с.

11. Інструкції про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї та боєприпасів у Збройних Силах України: наказ Міністра оборони України від 29 червня 2005 року № 359. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0933-05#Text>.

12. Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

13. Колесник В. А., Гора І. В. Криміналістика в протидії незаконному використанню вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та обігу наркотиків: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 400 с.

14. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.

15. Криміналістика : підручник / В. В. Пяковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пяковського. 2 – ге вид., перероб. і допов. Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.

16. Криміналістика / За ред. В. В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.

17. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н. Є., Француз-Яковець Т. А., Колодіна А. С., Кіряков В. В., Баранник В. М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.

18. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т. В. Варфоломеева, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 504 с.

19. Криміналістична техніка: навч. посібник / За ред. А. В. Кофанова. Київ: «КИЙ», 2006. 456 с.

20. Кучерина С. Є., Гриненко С. О., Олейніков Д. О. Організаційно-правові засади застосування і використання співробітниками Служби безпеки України вогнепальної зброї, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу: монографія. Харків: Право, 2016. 136 с.

21. Положення про дозвільну систему: постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-п#Text>

22. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>

23.Скрипченко О. Т. Термінологічний словник з дисципліни «Вогнева підготовка». Дніпро: ТОВ ВКФ «Візіон», 2020. 64 с.

24.Сучасна вогнева підготовка. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 126 с.

Тема 2. ЗАСОБИ БЕЗПЕКИ ПРИ КОРИСТУВАННІ ВОГНЕПАЛЬНОЮ ЗБРОЄЮ

***Методичні рекомендації:** знання засобів безпеки при користуванні вогнепальною зброєю є базовим необхідним знанням, яке мають засвоїти здобувачі освіти. Викладач та здобувачі освіти можуть переходити до відпрацювання практичних навичок стрільби із різних видів зброї лише після перевірки знань із користування вогнепальною зброєю. У ході практичного заняття здійснюється перевірка знань кожного здобувача освіти щодо засобів безпеки при користуванні вогнепальною зброєю. Викладач має навчити здобувачів освіти розпізнавати та запобігати потенційно небезпечним ситуаціям, пов'язаним з використанням вогнепальної зброї.*

Навчальні питання до практичного заняття № 2.

1. Порядок дій та заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової служби.
2. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час несення служби.
3. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб.
4. Правила поводження осіб на місцевості (в тирі) при проведенні навчальних стрільб.
5. Що забороняється під час виконання вправ зі стрільби.

Контрольні питання:

1. Яке значення має правило «Завжди вважайте зброю зарядженою»?
2. Що слід робити, щоб уникнути направлення зброї на людей чи об'єкти?

3. Чому важливо тримати палець поза спусковою скобою до готовності стріляти?
4. Як впевнитися, що постріл не вразить нецільових об'єктів?
5. Які засоби індивідуального захисту використовуються при стрільбі?

Самостійна робота

1. Опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури та засвоєння положень щодо заходів безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю.

2. Засвоєння положень законодавства України, що регламентують основи володіння та поводження із вогнепальною зброєю під час несення служби співробітниками Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України, військовослужбовцями Національної гвардії України.

3. Підготовка рефератів або доповідей та презентацій до них за темами: «Вправи зі стрільби», «Вогнепальна зброя, що є на озброєнні в органах та підрозділах Національної поліції України», «Заходи безпеки при виявленні зброї на місці події».

Рекомендована література

1. Вимоги безпеки та встановлення придатності для проведення стрільби у стрілецьких тирах, на стрільбищах та стендах: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 жовтня 2022 року № 881. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2136-23#Text>.

2. Вогнева підготовка : навч. посіб. / авт.-уклад.: В. В. Федоров, П. В. Пістряк, А. Ф. Бальва, І. С. Луценко, В. В. Чумак ; за заг. ред. В. В. Федорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. вогн. підгот. ф-ту № 3. Харків: ХНУВС, 2019. 256 с.

3. Вогнева підготовка : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В. Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.

4. Вогнева підготовка : навчальний посібник / Глущенко В. Ф. Безносюк Л. В. та ін. Вінниця: «ДТП», 2003. 160 с.

5. Вогнева підготовка (пістолет «Форт – 12»): навчально-метод. посіб. Київ: НАВСУ, 2004. 272 с

6. Вогнева підготовка працівника Національної поліції України: навчальний посібник/ С. М. Банах, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів, М. Д. Курляк, К. О. Маліновська та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 408 с

7. Вогнева підготовка: навч.-метод. посіб. / С. П. Максимов, О. В. Запорожанов, О. Г. Шкапа та ін. Київ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 108 с.
8. Вогнева підготовка: Навчальний посібник / Авторський колектив: В. А. Дідковський, Д. В. Лук'янов, І. М. Мазур, Є. В. Полікарпов, В. В. Свінціцький. Київ: НАВС, 2015. 320 с
9. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / А. В. Жбанчик, О. Г. Комісаров, В. П. Тимофєєв, Д. Ю. Сіротченков, О. І. Кузнецов. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.
10. Вогнева підготовка. Методика підготовки та проведення занять. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 202 с.
11. Голик А. В., Тулінов В. С. Вогнева підготовка (теоретичний розділ): Альбом схем: навч. посіб. Донецький юридичний інститут, 2017. 145 с.
12. Інструкція із заходів безпеки під час користування зброєю та боєприпасами військовослужбовцями Національної гвардії України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 листопада 2022 року № 756. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1477-22#Text>.
13. Інструкція із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: наказ Бюро економічної безпеки України від 12 березня 2022 року № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0419-22#Text>.

Тема 3. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ ПІСТОЛЕТА МАКАРОВА

***Методичні рекомендації:** під час проведення практичного заняття здійснюється огляд основних частин і механізмів ПМ та принцип роботи пістолета. Повторюються правила безпечного поводження зі зброєю та основні заходи безпеки при розбиранні та збиранні пістолета. Викладач демонструє порядок виконання неповного та повного розбирання та збирання ПМ, зазначає про основні помилки при розбиранні та збиранні і способи їх уникнення.*

Навчальні питання до практичного заняття № 3.

1. Призначення і принцип дії ПМ.

2. Основні дані ПМ.
3. Будова ПМ.
4. Загальні вимоги розбирання, збирання, чищення та змашування пістолета.
5. Порядок неповного розбирання ПМ.
6. Порядок збирання пістолета після неповного розбирання.
7. Порядок повного розбирання ПМ.
8. Поняття і види затримок при стрільбі.
9. Причини затримок ПМ.
10. Способи усунення затримок ПМ при стрільбі.

Контрольні питання:

1. Для чого призначений пістолет Макарова?
2. Назвіть основні частини пістолета Макарова.
3. Який калібр використовує пістолет Макарова?
4. Які правила безпеки при поводженні зі зброєю Ви знаєте?

Самостійна робота

1. Опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури та засвоєння положень щодо заходів безпеки при поводженні з ПМ.
2. Засвоєння тактико-технічних характеристик пістолета Макарова.
3. Підготовка рефератів або доповідей та презентацій до них за темами: «Тактико-технічні характеристики пістолета ПМ», «Калібр вогнепальної зброї та боєприпасів до неї», «Бойові, службові та цивільні модифікації ПМ».

Рекомендована література

1. Боєприпаси: підручник / П. П. Ткачук, В. О. Чумакевич, О. М. Дробан, Б. С. Федор, П. М. Євдокімов Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 266 с.
2. Вимоги безпеки та встановлення придатності для проведення стрільби у стрілецьких тирах, на стрільбищах та стендах: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 жовтня 2023 року № 881. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2136-23#Text>.
3. Вогнева підготовка : навч. посіб. / авт.-уклад.: В. В. Федоров, П. В. Пістряк, А. Ф. Бальва, І. С. Луценко, В. В. Чумак ; за заг. ред.

В. В. Федорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. вогн. підгот. ф-ту № 3. Харків: ХНУВС, 2019. 256 с.

4. Вогнева підготовка : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В. Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.

5. Вогнева підготовка : навчальний посібник / Глушенко В. Ф. Безносюк Л. В. та ін. Вінниця: «ДТП», 2003. 160 с.

6. Вогнева підготовка працівника Національної поліції України: навчальний посібник/ С. М. Банах, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів, М. Д. Курляк, К. О. Маліновська та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 408 с

7. Вогнева підготовка: навч.-метод. посіб. / С. П. Максимов, О. В. Запорожанов, О. Г. Шкапа та ін. Київ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 108 с.

8. Вогнева підготовка: Навчальний посібник / Авторський колектив: В. А. Дідковський, Д. В. Лук'янов, І. М. Мазур, Є. В. Полікарпов, В. В. Свінцицький. Київ: НАВС, 2015. 320 с

9. Вогнева підготовка: навчальний посібник МВС України/ за заг. Редакцією В. Ф. Глушенко. Вінниця: «ДТП», 1998. 160 с.

10. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / А. В. Жбанчик, О. Г. Комісаров, В. П. Тимофєєв, Д. Ю. Сіротченков, О. І. Кузнецов. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.

11. Голик А. В., Тулінов В. С. Вогнева підготовка (теоретичний розділ): Альбом схем: навч. посіб. Донецький юридичний інститут, 2017. 145 с.

12. Кофанов А. В., Кобилянський О. Л., Арешонков В. В. Судово-балістичні дослідження. Курс лекцій / За ред. П. Д. Біленчука. Київ: УкрДГРІ, 2015. 278 с.

13. Кофанов А. В., Кофанова О. С. Криміналістичне дослідження вогнепальної зброї, патронів та слідів пострілу (судова балістика): практикум. Київ: УкрДГРІ, 2018. 100 с.

14. Мельник Р. В. Дослідження вогнепальної зброї, переробленої з макетів масогабаритних (ммг), та її сліди на кулях і гільзах: інформ-довідков. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 32 с.

15. Мельник Р. В. Особливості судово-балістичної експертизи об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю: науково-практ. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 134 с.

16. Мельник Р. В. Теоретичні та практичні аспекти криміналістичного дослідження об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю: монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 186 с.

17. Настанова зі стрілецької справи 9-мм пістолет Макарова (ПМ). Київ, 2004. 62 с.

18. Настанови зі стрілецької справи. Книга I: 5,45-мм автомати Калашникова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74 Н) та ручні кулемети Калашникова (РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н), ручний протитанковий кулемет гранатомет (РПГ-7, РПГ-7Д), гранатомет АГС-17 «ПОЛУМ'Я», 9-мм пістолет Макарова (ПМ). Київ: Вид. «Центручбової літератури», 2022. 304 с.

19. Пістолети та револьвери, призначені для відстрілу патронів, споряджених металевими снарядами «несмертельної дії», та набойів до них: Судово-балістичний довідник / А. В. Іщенко, О. В. Грищенко, І. В. Ігнат'єв, В. В. Назаров. Київ: «ВАРТА», 2005. 208 с.

20. Скрипченко О. Т. Термінологічний словник з дисципліни «Вогнева підготовка». Дніпро: ТОВ ВКФ «Візіон», 2020. 64 с.

21. Сучасна вогнева підготовка. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 126 с.

Тема 4. ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПІСТОЛЕТА (ПМ) ДО СТРІЛЬБИ

***Методичні рекомендації:** під час проведення практичного заняття викладач проводить короткий огляд значення правильної підготовки зброї до стрільби, здійснює огляд заходів безпеки при поводженні зі зброєю та демонструє виконання правильних дій на кожному етапі підготовки пістолета до стрільби. Здобувачі освіти під наглядом викладача імітують підготовку до стрільби та проводять холосте тренування зі стрільби. Викладач забезпечує виявлення та виправлення помилок студентів під час виконання практичних вправ та проводить роз'яснення важливості точності і безпеки у підготовці пістолета до стрільби. Під наглядом викладача кожен здобувач освіти відпрацьовує навички стрільби з пістолета Макарова.*

Навчальні питання до практичного заняття № 4.

1. Загальні вимоги підготовки ПМ до стрільби.
2. Загальні правила огляду пістолета.
3. Порядок огляду пістолета в зібраному вигляді.
4. Порядок огляду пістолета в розібраному вигляді.
5. Правила огляду бойових патронів.
6. Порядок зберігання пістолета та патронів.

Навчальні питання до практичного заняття № 5.

1. Правила підготовки ПМ до стрільби.
2. Правила безпеки при проведенні навчальних стрільб.
3. Виконання практичних стрільб.

Контрольні питання:

1. Які основні етапи підготовки пістолета Макарова до стрільби?
2. Які заходи безпеки необхідно дотримуватися при підготовці зброї до стрільби?
3. Як правильно чистити ствол пістолета?
4. Які кроки необхідно виконати для заряджання пістолета?

Самостійна робота

1. Опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури та засвоєння положень щодо заходів безпеки при поводженні з ПМ.
2. Засвоєння правил безпеки при стрільбі з пістолета Макарова.
3. Підготовка рефератів або доповідей та презентацій до них за темами: «Конструктивні особливості пістолета Макарова», «Вогнепальна зброя, що знаходиться на озброєнні іноземних правоохоронних органів», «Легалізація вогнепальної зброї: міжнародний досвід».

Рекомендована література

1. Вимоги безпеки та встановлення придатності для проведення стрільби у стрілецьких тирах, на стрільбищах та стендах: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 жовтня 2023 року № 881. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2136-23#Text>.
2. Вогнева підготовка : навч. посіб. / авт.-уклад.: В. В. Федоров, П. В. Пістряк, А. Ф. Бальва, І. С. Луценко, В. В. Чумак ; за заг. ред.

В. В. Федорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. вогн. підгот. ф-ту № 3. Харків: ХНУВС, 2019. 256 с.

3. Вогнева підготовка : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В. Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.

4. Вогнева підготовка : навчальний посібник / Глушенко В. Ф. Безносюк Л. В. та ін. Вінниця: «ДТП», 2003. 160 с.

5. Вогнева підготовка працівника Національної поліції України: навчальний посібник/ С. М. Банах, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів, М. Д. Курляк, К. О. Маліновська та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 408 с

6. Вогнева підготовка: навч.-метод. посіб. / С. П. Максимов, О. В. Запорожанов, О. Г. Шкапа та ін. Київ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 108 с.

7. Вогнева підготовка: Навчальний посібник / Авторський колектив: В. А. Дідковський, Д. В. Лук'янов, І. М. Мазур, Є. В. Полікарпов, В. В. Свінціцький. Київ: НАВС, 2015. 320 с

8. Вогнева підготовка: навчальний посібник МВС України/ за заг. Редакцією В. Ф. Глушенко. Вінниця: «ДТП», 1998. 160 с.

9. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / А. В. Жбанчик, О. Г. Комісаров, В. П. Тимофєєв, Д. Ю. Сіротченков, О. І. Кузнецов. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.

10. Інструкція із заходів безпеки при поводженні з табельною вогнепальною зброєю: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 2 листопада 2001 року № 970. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va970320-01#Text>.

11. Настанова зі стрілецької справи 9-мм пістолет Макарова (ПМ). Київ, 2004. 62 с.

12. Настанови зі стрілецької справи. Книга I: 5,45-мм автомати Калашникова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74 Н) та ручні кулемети Калашникова (РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н), ручний протитанковий кулемет гранатомет (РПГ-7, РПГ-7Д), гранатомет АГС-17 «ПОЛУМ'Я», 9-мм пістолет Макарова (ПМ). Київ: Вид. «Центручбової літератури», 2022. 304 с.

13. Пістолети та револьвери, призначені для відстрілу патронів, споряджених металевими снарядами «несмертельної дії», та набоїв до них: Судово-балістичний довідник / А. В. Іщенко, О. В. Грищенко, І. В. Ігнат'єв, В. В. Назаров. Київ: «ВАРТА», 2005. 208 с.

14. Стрілецька зброя та вогнева підготовка: підручник / В. М. Петренко, А. М. Кривошеєв, М. М. Ляпа, В. В. Семененко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 372 с.

Тема 5. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ АВТОМАТА КАЛАШНІКОВА

***Методичні рекомендації:** під час проведення практичного заняття викладач проводить короткий огляд значення правильної підготовки зброї до стрільби, здійснює огляд заходів безпеки при поводженні зі зброєю та демонструє виконання правильних дій на кожному етапі підготовки автомата до стрільби. Здобувачі освіти під наглядом викладача імітують підготовку до стрільби та проводять холосте тренування зі стрільби. Викладач забезпечує виявлення та виправлення помилок студентів під час виконання практичних вправ та проводить роз'яснення важливості точності і безпеки у підготовці автомата до стрільби.*

Навчальні питання до практичного заняття № 6.

1. Призначення та бойові властивості автомата Калашнікова.
2. Основні дані автомата Калашнікова.
3. Будова автомата Калашнікова.
4. Загальні вимоги розбирання та збирання АК.
5. Порядок неповного розбирання АК.
6. Порядок збирання АК після неповного розбирання.
7. Призначення частин і механізмів автомата.
8. Будова та призначення бойового патрона.
9. Правила стрільби з АК.
10. Порядок припинення стрільби та розряджання автомата.

Контрольні питання:

1. Для чого призначений автомат Калашнікова?
2. Назвіть основні частини автомата Калашнікова.
3. Який калібр використовує автомат Калашнікова?

4. Яких заходів безпеки необхідно дотримуватися при підготовці зброї до стрільби?
5. Які кроки необхідно виконати для заряджання автомата?

Самостійна робота

1. Опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури та засвоєння положень щодо заходів безпеки при поводженні з автоматом Калашникова.
2. Засвоєння правил безпеки при стрільбі з автомата Калашникова.
3. Підготовка рефератів або доповідей та презентацій до них за темами: «Тактико-технічні характеристики автомата Калашникова», «Модифікації автомата Калашникова», «SturmGewehr 44 та автомат Калашникова: порівняльний аналіз».

Рекомендована література

1. Боєприпаси: підручник / П. П. Ткачук, В. О. Чумакевич, О. М. Дробан, Б. С. Федор, П. М. Євдокімов Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 266 с.
2. Вогнева підготовка : навч. посіб. / авт.-уклад.: В. В. Федоров, П. В. Пістряк, А. Ф. Бальва, І. С. Луценко, В. В. Чумак ; за заг. ред. В. В. Федорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. воєн. підгот. ф-ту № 3. Харків: ХНУВС, 2019. 256 с.
3. Вогнева підготовка : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В. Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.
4. Вогнева підготовка : навчальний посібник / Глущенко В. Ф. Безносюк Л. В. та ін. Вінниця: «ДТП», 2003. 160 с.
5. Вогнева підготовка працівника Національної поліції України: навчальний посібник/ С. М. Банах, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів, М. Д. Курляк, К. О. Маліновська та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 408 с
6. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / А. В. Жбанчик, О. Г. Комісаров, В. П. Тимофєєв, Д. Ю. Сіротченков, О. І. Кузнецов. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.
7. Голик А. В., Тулінов В. С. Вогнева підготовка (теоретичний розділ): Альбом схем: навч. посіб. Донецький юридичний інститут, 2017. 145 с.
8. Інструкції про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї та боєприпасів у Збройних Силах України: наказ Мі-

ністра оборони України від 29 червня 2005 року № 359. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0933-05#Text>.

9. Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

10. Керівництво зі стрілецької справи 5,45-мм автомати Калашнікова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74Н) та 5,45-мм ручні кулемети Калашнікова РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н). 2019. 138 с. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2022/04/БКДП-7.0001.01-Керівництво-зі-стрілецької-справи-545-мм-АК-74.pdf>

11. Колесник В. А., Гора І. В. Криміналістика в протидії незаконному використанню вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та обігу наркотиків: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 400 с.

12. Кофанов А. В., Кофанова О. С. Криміналістичне дослідження вогнепальної зброї, патронів та слідів пострілу (судова балістика): практикум. Київ: УкрДГПІ, 2018. 100 с.

13. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.

14. Криміналістика : підручник / В. В. Пяковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пяковського. 2 – ге вид., перероб. і допов. Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.

15. Криміналістика / За ред. В. В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.

16. Положення про дозвільну систему: постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-п#Text>

17. Вимоги безпеки та встановлення придатності для проведення стрільби у стрілецьких тирах, на стрільбищах та стендах: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 жовтня 2023 року № 881. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2136-23#Text>.

18. Ролі Еванс, Боб Седдон, Йована Чарапіч Вибухові боєприпаси: посібник для України. 2-ге видання. Київ: Вид. дім «Професіонал», 2023. 224 с.

19. Скрипченко О. Т. Термінологічний словник з дисципліни «Вогнева підготовка». Дніпро: ТОВ ВКФ «Візіон», 2020. 64 с.

20. Сучасна вогнева підготовка. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 126 с.

Тема 6. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ ПІСТОЛЕТА «ФОРТ-17»

***Методичні рекомендації:** під час проведення практичного заняття здобувачі освіти ознайомлюються із призначенням, конструкцією, принципами роботи та основними технічними характеристиками пістолета «Форт-17». Викладач проводить короткий огляд значення правильної підготовки зброї до стрільби, здійснює огляд заходів безпеки при поводженні зі зброєю та демонструє виконання правильних дій на кожному етапі підготовки пістолета до стрільби. Здобувачі освіти під наглядом викладача імітують підготовку до стрільби та проводять холосте тренування зі стрільби. Викладач забезпечує виявлення та виправлення помилок студентів під час виконання практичних вправ та проводить роз'яснення важливості точності і безпеки у підготовці пістолета до стрільби. Під наглядом викладача кожен здобувач освіти відпрацьовує навички стрільби з пістолета «Форт-17».*

Навчальні питання до практичного заняття № 7.

1. Призначення та бойові властивості 9 мм пістолета «ФОРТ-17».
2. Основні данні 9мм пістолета «ФОРТ-17».
3. Принцип дії пістолета «ФОРТ-17»
4. Призначення частин пістолета «ФОРТ-17» для забезпечення безпеки користування.
5. Будова пістолета «ФОРТ-17».
6. Правила здійснення пострілу з пістолета «ФОРТ-17».
7. Загальні вимоги розбирання та збирання пістолета «Форт-17».

8. Порядок неповного розбирання пістолета «Форт-17».
9. Порядок збирання пістолета «ФОРТ-17» після неповного збирання.
10. Затримки під час стрільби з пістолета «ФОРТ-17» та способи їх усунення.
11. Порядок огляду пістолета в зібраному стані.

Контрольні питання:

1. Для чого призначений пістолет «Форт-17»?
2. Назвіть основні частини пістолета «Форт-17».
3. Який калібр використовує «Форт-17»?
4. Які заходи безпеки необхідно дотримуватися при підготовці зброї до стрільби?
5. Які кроки необхідно виконати для заряджання пістолета?

Самостійна робота

1. Опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури та засвоєння положень щодо заходів безпеки при поводженні з пістолетом «Форт-17».
2. Засвоєння правил безпеки при стрільбі з пістолета «Форт-17».
3. Підготовка рефератів або доповідей та презентацій до них за темами: «Тактико-технічні характеристики пістолета «Форт-17», «Піхотна зброя України», «Заборонені методи і засоби ведення воєнних дій».

Рекомендована література

1. Боєприпаси: підручник / П. П. Ткачук, В. О. Чумакевич, О. М. Дробан, Б. С. Федор, П. М. Євдокімов Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 266 с.
2. Вимоги безпеки та встановлення придатності для проведення стрільби у стрілецьких тирах, на стрільбищах та стендах: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 жовтня 2023 року № 881. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2136-23#Text>.
3. Вогнева підготовка : навч. посіб. / авт.-уклад.: В. В. Федоров, П. В. Пістряк, А. Ф. Бальва, І. С. Луценко, В. В. Чумак ; за заг. ред. В. В. Федорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. вогн. підгот. ф-ту № 3. Харків: ХНУВС, 2019. 256 с.

4. Вогнева підготовка : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В. Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.

5. Вогнева підготовка : навчальний посібник / Глущенко В. Ф. Безносьок Л. В. та ін. Вінниця: «ДТП», 2003. 160 с.

6. Вогнева підготовка (пістолет «Форт-12»): навчально-метод. посіб. Київ: НАВСУ, 2004. 272 с

7. Вогнева підготовка працівника Національної поліції України: навчальний посібник/ С. М. Банах, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів, М. Д. Курляк, К. О. Маліновська та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 408 с

8. Вогнева підготовка: навч.-метод. посіб. / С. П. Максимов, О. В. Запорожанов, О. Г. Шкапа та ін. Київ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 108 с.

9. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / А. В. Жбанчик, О. Г. Комісаров, В. П. Тимофєєв, Д. Ю. Сіротченков, О. І. Кузнецов. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.

10. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / В. Тимофєєв, А. Наточуй, Ю. Волков, О. Ніколаєв, О. Кузнецов. Дніпро, ДДУВС, 2020. 220 с.

11. Вогнепальна та холодна зброя. Слідчий огляд, попереднє і експертне дослідження: Навч.-метод. посібник / В. А. Савченко, С. В. Томин та ін. Івано-Франківськ, 2014. 164 с.

12. Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

13. Кофанов А. В., Кофанова О. С. Криміналістичне дослідження вогнепальної зброї, патронів та слідів пострілу (судова балістика): практикум. Київ: УкрДГПІ, 2018. 100 с.

14. Пістолети та револьвери, призначені для відстрілу патронів, споряджених металевими снарядами «несмертельної дії», та набоїв до них: Судово-балістичний довідник / А. В. Іщенко, О. В. Грищенко, І. В. Ігнат'єв, В. В. Назаров. Київ: «ВАРТА», 2005. 208 с.

15. Скрипченко О. Т. Термінологічний словник з дисципліни «Вогнева підготовка». Дніпро: ТОВ ВКФ «Візіон», 2020. 64 с.

16. Стрілецька зброя та вогнева підготовка: підручник / В. М. Петренко, А. М. Кривошеєв, М. М. Ляпа, В. В. Семененко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 372 с.

17. Сучасна вогнева підготовка. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 126 с.

Тема 7. ПРИЗНАЧЕННЯ ТА ОСНОВНІ ДАНІ СНАЙПЕРСЬКОЇ ГВИНТІВКИ ДРАГУНОВА (СГД)

***Методичні рекомендації:** під час проведення практичного заняття здобувачі освіти ознайомлюються із призначенням, конструкцією, принципами роботи та основними технічними характеристиками снайперської гвинтівки Драгунова (СГД). Викладач проводить короткий огляд значення правильної підготовки зброї до стрільби, здійснює огляд заходів безпеки при поводженні зі зброєю та демонструє виконання правильних дій на кожному етапі підготовки гвинтівки до стрільби. Здобувачі освіти під наглядом викладача імітують підготовку до стрільби та проводять холосте тренування зі стрільби. Викладач забезпечує виявлення та виправлення помилок студентів під час виконання практичних вправ та проводить роз'яснення важливості точності і безпеки у підготовці СГД до стрільби. Під наглядом викладача кожен здобувач освіти відпрацьовує навички стрільби зі снайперської гвинтівки Драгунова.*

Навчальні питання до практичного заняття № 8.

1. Призначення та бойові властивості гвинтівки Драгунова.
2. Основні дані гвинтівки Драгунова.
3. Основні частини і механізми снайперської гвинтівки.
4. Загальні правила розбирання і збирання гвинтівки Драгунова.
5. Порядок неповного розбирання снайперської гвинтівки.
6. Порядок збирання снайперської гвинтівки після неповного розбирання.
7. Прийоми стрільби зі снайперської гвинтівки.

8. Правила стрільби з гвинтівки лежачи.
9. Правила прийняття положення для стрільби з гвинтівки з коліна.
10. Правила прийняття положення для стрільби з гвинтівки сидячи.
11. Правила прийняття положення для стрільби з гвинтівки стоячи.
12. Правила зарядження гвинтівки Драгунова.
13. Порядок припинення стрільби з гвинтівки Драгунова.

Контрольні питання:

1. Для чого призначена снайперська гвинтівка Драгунова?
2. Назвіть основні частини снайперської гвинтівки Драгунова.
3. Який калібр використовує СГД?
4. Які заходи безпеки необхідно дотримуватися при підготовці зброї до стрільби?
5. Які кроки необхідно виконати для заряджання гвинтівки?

Самостійна робота

1. Опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури та засвоєння положень щодо заходів безпеки при поводженні зі снайперською гвинтівкою Драгунова.
2. Засвоєння правил безпеки при стрільбі зі снайперської гвинтівки Драгунова.
3. Підготовка рефератів або доповідей та презентацій до них за темами: «Тактико-технічні характеристики снайперської гвинтівки Драгунова», «Снайперські гвинтівки США», «Сучасна технологічна зброя».

Рекомендована література

1. Боєприпаси: підручник / П. П. Ткачук, В. О. Чумакевич, О. М. Дробан, Б. С. Федор, П. М. Євдокімов Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 266 с.
2. Вимоги безпеки та встановлення придатності для проведення стрільби у стрілецьких тирах, на стрільбищах та стендах: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 жовтня 2023 року № 881. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2136-23#Text>.
3. Вогнева підготовка : навч. посіб. / авт.-уклад.: В. В. Федоров, П. В. Пістряк, А. Ф. Бальва, І. С. Луценко, В. В. Чумак ; за заг. ред.

В. В. Федорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. вогн. підгот. ф-ту № 3. Харків: ХНУВС, 2019. 256 с.

4. Вогнева підготовка : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В. Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.

5. Вогнева підготовка: Навчальний посібник / Авторський колектив: В. А. Дідковський, Д. В. Лук'янов, І. М. Мазур, Є. В. Полікарпов, В. В. Свінцицький. Київ: НАВС, 2015. 320 с

6. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / А. В. Жбанчик, О. Г. Комісаров, В. П. Тимофєєв, Д. Ю. Сіротченков, О. І. Кузнецов. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.

7. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / В. Тимофєєв, А. Наточуй, Ю. Волков, О. Ніколаєв, О. Кузнецов. Дніпро, ДДУВС, 2020. 220 с.

8. Мельник Р. В. Особливості судово-балістичної експертизи об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю: науково-практ. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 134 с.

9. Настанова зі стрілецької справи 7,62-мм снайперська гвинтівка Драгунова (СГД)/ Г. І. Дячук, А. І. Цуріков, Д. О. Лободін, Т. А. Рода, М. І. Турик. Київ, 2006. 94 с. URL: <https://tck.pl.ua/wp-content/uploads/2021/02/Nastanova-SVD.pdf>

10. Ролі Еванс, Боб Седдон, Йована Чарапіч Вибухові боєприпаси: посібник для України. 2-ге видання. Київ: Вид. дім «Професіонал», 2023. 224 с.

11. Скрипченко О. Т. Термінологічний словник з дисципліни «Вогнева підготовка». Дніпро: ТОВ ВКФ «Візіон», 2020. 64 с.

12. Стрілецька зброя та вогнева підготовка: підручник / В. М. Петренко, А. М. Кривошеєв, М. М. Ляпа, В. В. Семененко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 372 с.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Вогневої підготовки: цілі і завдання.
2. Правові підстави використання вогнепальної зброї.
3. Поняття вогнепальної зброї.
4. Види стрілецької вогнепальної зброї.
5. Загальні складові устрою вогнепальної зброї.
6. Основи внутрішньої і зовнішньої балістики
7. Порядок дій та заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової служби.
8. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час несення служби.
9. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю під час проведення навчально-тренувальних стрільб.
10. Правила поводження осіб на місцевості (в тирі) при проведенні навчальних стрільб.
11. Що забороняється під час виконання вправ зі стрільби.
12. Призначення і принцип дії ПМ.
13. Основні дані ПМ.
14. Будова ПМ.
15. Загальні вимоги розбирання, збирання, чищення та змащування пістолета.
16. Порядок неповного розбирання ПМ.
17. Порядок збирання пістолета після неповного розбирання.
18. Порядок повного розбирання ПМ.
19. Поняття і види затримок при стрільбі.
20. Причини затримок ПМ.
21. Способи усунення затримок ПМ при стрільбі.
22. Загальні вимоги підготовки ПМ до стрільби.
23. Загальні правила огляду пістолета.
24. Порядок огляду пістолета в зібраному вигляді.
25. Порядок огляду пістолета в розібраному вигляді.
26. Правила огляду бойових патронів.
27. Правила підготовки ПМ до стрільби.
28. Порядок зберігання пістолета та патронів.
29. Правила безпеки при проведенні навчальних стрільб.

30. Призначення та бойові властивості автомата Калашникова.
31. Основні дані автомата Калашникова.
32. Будова автомата Калашникова.
33. Загальні вимоги розбирання та збирання АК.
34. Порядок неповного розбирання АК.
35. Порядок збирання АК після неповного розбирання.
36. Призначення частин і механізмів автомата.
37. Будова та призначення бойового патрона.
38. Правила стрільби з АК.
39. Порядок припинення стрільби та розряджання автомата.
40. Призначення та бойові властивості 9 мм пістолета «ФОРТ-17».
41. Основні данні 9мм пістолета «ФОРТ-17».
42. Принцип дії пістолета «ФОРТ-17»
43. Призначення частин пістолета «ФОРТ-17» для забезпечення безпеки користування .
44. Будова пістолета «ФОРТ-17».
45. Правила здійснення пострілу з пістолета «ФОРТ-17».
46. Загальні вимоги розбирання та збирання пістолета «Форт-17».
47. Порядок неповного розбирання пістолета «Форт-17».
48. Порядок збирання пістолета «ФОРТ-17» після неповного збирання.
49. Затримки під час стрільби з пістолета «ФОРТ-17» та способи їх усунення.
50. Порядок огляду пістолета в зібраному стані.
51. Призначення та бойові властивості гвинтівки Драгунова.
52. Основні дані гвинтівки Драгунова.
53. Основні частини і механізми снайперської гвинтівки Драгунова.
54. Загальні правила розбирання і збирання гвинтівки Драгунова.
55. Порядок неповного розбирання снайперської гвинтівки.
56. Порядок збирання снайперської гвинтівки після неповного розбирання.
57. Правила здійснення пострілу з гвинтівки Драгунова.
58. Правила стрільби з гвинтівки лежачи.
59. Правила прийняття положення для стрільби з гвинтівки з коліна.
60. Правила прийняття положення для стрільби з гвинтівки сидячи.
61. Правила прийняття положення для стрільби з гвинтівки стоячи.
62. Правила зарядження гвинтівки Драгунова.
63. Порядок припинення стрільби з гвинтівки Драгунова.

РЕКОМЕНДОВАНИЙ ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96- ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

3. Вимоги безпеки та встановлення придатності для проведення стрільби у стрілецьких тирах, на стрільбищах та стендах: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 31 жовтня 2023 року № 881. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2136-23#Text>.

4. Інструкції про організацію обліку, зберігання і видачі стрілецької зброї та боєприпасів у Збройних Силах України: наказ Міністра оборони України від 29 червня 2005 року № 359. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0933-05#Text>.

5. Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

6. Інструкція із заходів безпеки під час користування зброєю та боєприпасами військовослужбовцями Національної гвардії України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21 листопада 2022 року № 756. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1477-22#Text>.

7. Інструкція із заходів безпеки при поводженні з табельною вогнепальною зброєю: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 2 листопада 2001 року № 970. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va970320-01#Text>.

8. Інструкція із заходів безпеки при поводженні зі зброєю: наказ Бюро економічної безпеки України від 12 березня 2022 року № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0419-22#Text>.

9. Положення про дозвільну систему: постанова Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 1992 р. № 576. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/576-92-п#Text>.

10. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

Основні джерела

1. Вогнева підготовка : навч. посіб. / авт.-уклад.: В. В. Федоров, П. В. Пістряк, А. Ф. Бальва, І. С. Луценко, В. В. Чумак ; за заг. ред. В. В. Федорова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Каф. воєн. підгот. ф-ту № 3. Харків: ХНУВС, 2019. 256 с.

2. Вогнева підготовка : навч. посіб. / кол. авт. ; ред. В. Я. Покайчук. 2-е вид., перероб. і доп. Дніпро : ДДУВС, 2021. 264 с.

3. Вогнева підготовка : навчальний посібник / Глушенко В. Ф. Безносюк Л. В. та ін. Вінниця: «ДТП», 2003. 160 с.

4. Вогнева підготовка (пістолет «Форт-12»): навчально-метод. посіб. Київ: НАВСУ, 2004. 272 с

5. Вогнева підготовка працівника Національної поліції України: навчальний посібник/ С. М. Банах, І. С. Винярчук, Ю. Р. Йосипів, М. Д. Курляк, К. О. Маліновська та ін. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 408 с

6. Вогнева підготовка: навч.-метод. посіб. / С. П. Максимов, О. В. Запорожанов, О. Г. Шкапа та ін. Київ: Київський нац. ун-т внутр. справ, 2006. 108 с.

7. Вогнева підготовка: Навчальний посібник / Авторський колектив: В. А. Дідковський, Д. В. Лук'янов, І. М. Мазур, Є. В. Полікарпов, В. В. Свінціцький. Київ: НАВС, 2015. 320 с

8. Вогнева підготовка: навчальний посібник МВС України/ за заг. Редакцією В. Ф. Глушенко. Вінниця: «ДТП», 1998. 160 с.

9. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / А. В. Жбанчик, О. Г. Комісаров, В. П. Тимофєєв, Д. Ю. Сіротченков, О. І. Кузнецов. Дніпро: ДДУВС, 2017. 149 с.

10. Вогнева підготовка: навчально-методичний посібник / В. Тимофеев, А. Наточуй, Ю. Волков, О. Ніколаєв, О. Кузнецов. Дніпро, ДДУВС, 2020. 220 с.

11. Вогнева підготовка. Методика підготовки та проведення занять. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 202 с.

12. Вогнепальна та холодна зброя. Слідчий огляд, попереднє і експертне дослідження: Навч.-метод. посібник / В. А. Савченко, С. В. Томин та ін. Івано-Франківськ, 2014. 164 с.

13. Голик А. В., Тулінов В. С. Вогнева підготовка (теоретичний розділ): Альбом схем: навч. посіб. Донецький юридичний інститут, 2017. 145 с.

21. Керівництво зі стрілецької справи 5,45-мм автомати Калашнікова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74Н) та 5,45-мм ручні кулемети Калашнікова РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н). 2019. 138 с. URL: <https://sprotyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2022/04/ВК-ДП-7.0001.01-Керівництво-зі-стрілецької-справи-545-мм-АК-74.pdf>

14. Настанова зі стрілецької справи 7,62-мм снайперська гвинтівка Драгунова (СГД)/ Г. І. Дячук, А. І. Цуриков, Д. О. Лободін, Т. А. Рода, М. І. Турик. Київ, 2006. 94 с. URL: <https://tck.pl.ua/wp-content/uploads/2021/02/Nastanova-SVD.pdf>

22. Настанова зі стрілецької справи 9-мм пістолет Макарова (ПМ). Київ, 2004. 62 с.

15. Настанови зі стрілецької справи. Книга І: 5,45-мм автомати Калашнікова (АК-74, АКС-74, АК-74Н, АКС-74 Н) та ручні кулемети Калашнікова (РПК-74, РПКС-74, РПК-74Н, РПКС-74Н), ручний протитанковий кулемет гранатомет (РПГ-7, РПГ-7Д), гранатомет АГС-17 «ПОЛУМ'Я», 9-мм пістолет Макарова (ПМ). Київ: Вид. «Центр учбової літератури», 2022. 304 с.

23. Сучасна вогнева підготовка. Київ: «Центр учбової літератури», 2023. 126 с.

Допоміжні джерела

1. Боеприпаси: підручник / П. П. Ткачук, В. О. Чумакевич, О. М. Дробан, Б. С. Федор, П. М. Євдокімов Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. 266 с.

2. Колесник В. А., Гора І. В. Криміналістика в протидії незаконному використанню вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та обігу наркотиків: навч. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2017. 400 с.

3. Кофанов А. В., Арешонков В. В. Бойова, мисливська та багатоцільова гладкоствольна вогнепальна зброя: довідник / за ред. Ю. Ю. Орлова. Київ: «Три К», 2011. 169 с.

4. Кофанов А. В., Кобилянський О. Л., Арешонков В. В. Судово-балістичні дослідження. Курс лекцій / За ред. П. Д. Біленчука. Київ: УкрДГРІ, 2015. 278 с.

5. Кофанов А. В., Кофанова О. С. Криміналістичне дослідження вогнепальної зброї, патронів та слідів пострілу (судова балістика): практикум. Київ: УкрДГРІ, 2018. 100 с.

6. Криміналістика : підручник : у 2 т. / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків : Право, 2019. Т. 1. 456 с.

7. Криміналістика : підручник / В. В. Пяковський, Ю. М. Чорноус, А. В. Самодін та ін.; за заг. ред. В. В. Пяковського. 2 – ге вид., перероб. і допов. Київ : Філія вид-ва «Право», 2020. 752 с.

8. Криміналістика / За ред. В. В. Тіщенко. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 596 с.

9. Криміналістика: навчальний підручник: /за ред. Маковецька Н. Є., Француз-Яковець Т. А., Колодіна А. С., Кіряков В. В., Баранник В. М. Київ: Університет «КРОК», 2021. 500 с.

10. Криміналістика. Академічний курс: підручник / Т. В. Варфоломеева, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров. Київ: Юрінком Інтер, 2011. 504 с.

11. Криміналістична техніка: навч. посібник / За ред. А. В. Кофанова. Київ: «КІЙ», 2006. 456 с.

12. Кучерина С. Є., Гриненко С. О., Олейников Д. О. Організаційно-правові засади застосування і використання співробітниками Служби безпеки України вогнепальної зброї, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу: монографія. Харків: Право, 2016. 136 с.

13. Мельник Р. В. Дослідження вогнепальної зброї, переробленої з макетів масогабаритних (ммг), та її сліди на кулях і гільзах: інформ-довідков. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2022. 32 с.

14. Мельник Р. В. Особливості судово-балістичної експертизи об'єктів, перероблених у вогнепальну зброя: науково-практ. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 134 с.

15. Мельник Р. В. Теоретичні та практичні аспекти криміналістичного дослідження об'єктів, перероблених у вогнепальну зброю: монографія. Київ : «Центр учбової літератури», 2022. 186 с.

16. Пістолети та револьвери, призначені для відстрілу патронів, споряджених металевими снарядами «несмертельної дії», та набоїв до них: Судово-балістичний довідник / А. В. Іщенко, О. В. Грищенко, І. В. Ігнат'єв, В. В. Назаров. Київ: «ВАРТА», 2005. 208 с.

17. Ролі Еванс, Боб Седдон, Йована Чарапіч Вибухові боєприпаси: посібник для України. 2-ге видання. Київ: Вид. дім «Професіонал», 2023. 224 с.

18. Скрипченко О. Т. Термінологічний словник з дисципліни «Вогнева підготовка». Дніпро: ТОВ ВКФ «Візіон», 2020. 64 с.

19. Стрілецька зброя та вогнева підготовка: підручник / В. М. Петренко, А. М. Кривошеєв, М. М. Ляпа, В. В. Семененко. Суми: Сумський державний університет, 2020. 372 с.

Ресурси відкритого доступу

1. <http://dspace.onua.edu.ua> – eNUOLAIR – депозитарій (архів) Національного університету «Одеська юридична академія».

2. <http://lib.onua.edu.ua> – Сайт Наукової бібліотеки Національного університету «Одеська юридична академія».

3. <https://www.rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України (законодавство).

4. <https://mvs.gov.ua/> – Сайт Міністерства внутрішніх справ України.

5. <https://minjust.gov.ua/> – Сайт Міністерства юстиції України.

6. <https://nabu.gov.ua> – Сайт Національного антикорупційного бюро України.

7. <https://www.npu.gov.ua/> – Сайт Національної поліції України.

8. <https://www.gp.gov.ua> – Сайт Офісу Генерального прокурора України.

Навчальне видання

*Сергій Прокопійович Чумак
Олег Володимирович Холод
Юлія Олегівна Гресь
Олеся Петрівна Ващук
Наталія Василівна Чіпко
Олександр Віталійович Чернов
Олексій Олександрович Паламарчук*

ВОГНЕВА ПІДГОТОВКА

Навчально-методичний посібник
для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої
освіти в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»

Електронне видання

В авторській редакції

Ум-друк. арк. 6,05.
Зам. № 2406-09.

Видавець ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
e-mail: fenix-izd@ukr.net